

QS natuurtoets en voortoets N2000

Campingterrein Strandweg 3 in Petten

In opdracht van Buro Ontwerp & Omgeving

Colofon

Rapportnummer : 2001
Projectnummer : 3547

Opdrachtgever : Buro Ontwerp & Omgeving
Contactpersoon : Dhr. J. Heerink

Opdrachtnemer : Staring Advies
Jonker Emilweg 11
6997 CB Hoog-Keppel
0314 641910
info@staringadvies.nl
www.staringadvies.nl
IBAN NL87 RABO 03 88 40 73 44
Btw nr. NL8076.79.616.B01
KvK 09100544

Auteur(s) : Ing. R. Boerboom
Controle : S.J.J. Wamelink
Status : Definitief

Datum : 22-07-2019

Foto voorblad : Plangebied (M. van der Lee)
Wijze van citeren : Boerboom, R. (2019), QS natuurtoets en
Voortoets Natura 2000, campingterrein Strandweg 3 in Petten.
Staring Advies, Hoog-Keppel.

Eigendom

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van de opdrachtgever. Het rapport blijft eigendom van de opdrachtgever. Niets uit dit rapport mag worden veeleenvoudigd en/of openbaar gemaakt worden d. m. v. druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Betrouwbaarheid

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde natuurwet- en regelgeving. Het onderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van de onderzoekslocatie voor beschermde soorten. Het incidenteel voorkomen van beschermde soorten is echter nooit met zekerheid te voorspellen. Staring Advies accepteert daarom op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van eventuele beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Staring Advies uitgevoerde onderzoek neemt. Staring Advies is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Staring Advies; opdrachtgever vrijwaart Staring Advies voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

Kwaliteitszorg

Staring Advies is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het Netwerk Groene Bureaus is de brancheorganisatie voor groene adviesbureaus. Het Netwerk werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en behartigt de belangen van groene adviesbureaus. Het Netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbenden een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

www.netwerkgroenebureaus.nl

Inhoud

Samenvatting.....	6
1 Inleiding en doel.....	7
1.1 Inleiding	7
1.2 Doel	7
2 Gebiedsbeschrijving en geplande werkzaamheden	8
2.1 Gegevens plangebied	8
2.2 Beschrijving van het plangebied	8
2.3 Beschrijving van het onderzoeksgebied	8
2.4 Geplande activiteiten	8
3 Beschermde status plangebied	11
3.1 Gebiedsbescherming	11
3.2 Natuurnetwerk Nederland	11
3.3 Natura 2000	13
3.2 Voortoets Natura 2000	15
4 Beschermde soorten plangebied	30
4.1 Methode	30
4.2 Resultaten	31
5 Wet natuurbescherming	41
6 Conclusie	45
Literatuurlijst	46
Bijlagen.....	47
Bijlage 1 Impressie plangebied	48
Bijlage 2 Instandhoudingsdoelstellingen Natura 2000-gebied 'Zwanenwater & Pettemerduinen'	49
Bijlage 3 Instandhoudingsdoelstellingen Natura 2000-gebied 'Abtskolk & De Putten'	52
Bijlage 4 Instandhoudingsdoelstellingen Natura 2000-gebied 'Noordzeekustzone'	53
Bijlage 5 Wettelijk kader Wet natuurbescherming	58
Bijlage 6 Beschermde plant- en diersoorten.....	66

Samenvatting

Uit de quickscan natuurtoets en Voortoets Natura 2000 blijkt dat voor de geplande ruimtelijke ontwikkelingen het uitvoeren van een aanvullend onderzoek noodzakelijk is voor de soort(groep)en glad biggenkruid, huismus en vleermuizen. Voor overige soort(groep)en is aanvullend onderzoek of het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming niet noodzakelijk.

Bij het uitvoeren van de werkzaamheden moet wel rekening worden gehouden met bijenorchis, (overige) broedvogels (met name tapuit), konijn en overige grondgebonden zoogdieren. Groeiplaatsen van bijenorchis dienen beschermd te worden of planten moeten verplaatst worden. Er dient zorgvuldig gewerkt te worden in verband met het mogelijk voorkomen van konijn en andere grondgebonden zoogdiersoorten. Werkzaamheden moeten buiten het broedseizoen (15 maart – 15 juli) worden uitgevoerd of er moet voorkomen worden dat broedvogels en de rugstreeppad zich gaan vestigen in het plangebied. Hiervoor zal een ecologisch werkprotocol opgesteld moeten worden.

De instandhoudingsdoelen van de Natura 2000-gebieden 'Zwanenwater & Pettemerduinen' en 'Noordzeekustzone' worden mogelijk aangetast door stikstofdepositie en de mogelijke realisatie van een Warmte Koude Opslag (WKO). Het uitvoeren van een AERIUS-berekening is noodzakelijk. Indien sprake is van de realisatie van een WKO installatie moet onderbouwd worden dat er geen sprake is van aantasting van de bodemhydrologie of bodemverontreiniging. Dit heeft mogelijk een negatief effect op de groenknolorcis, rugstreeppad en vochtige habitattypen van 'Zwanenwater & Pettemerduinen'. De kernkwaliteiten van de NNN worden niet aangetast door de geplande ruimtelijke ontwikkeling.

Dit zijn de uitkomsten van het onderzoek dat is gehouden naar aanleiding om een camping om te vormen naar een huisjespark. Dit kan negatieve gevolgen hebben voor beschermde plant- en diersoorten en beschermde natuurgebieden. Daarom is onderzoek noodzakelijk om te voldoen aan de Wet Natuurbescherming.

Staring Advies voerde het onderzoek uit in opdracht van Buro Ontwerp & Omgeving. Het bureau deed literatuuronderzoek in de Nationale Databank Flora en Fauna en voerde veldonderzoek uit op de locatie.

1 Inleiding en doel

1.1 Inleiding

Voor de voorgenomen activiteiten verlangt de huidige wetgeving een gedegen onderzoek naar flora en fauna in verband met de zorgplicht die de Wet natuurbescherming een plannenmaker oplegt. In het plangebied aan de Strandweg in Petten is men voornemens om een camping om te zetten in een huisjespark. Alle bestaande opstallen worden gesloopt. Dit heeft mogelijk een negatief effect op beschermde plant- en diersoorten en beschermde natuurgebieden. De heer Heerink van Buro Ontwerp & Omgeving is betrokken bij de plannen en heeft Staring Advies gevraagd voor het uitvoeren van de quickscan natuurtoets en een Voortoets Natura 2000 om te bepalen of er sprake is van negatieve effecten op beschermde natuurwaarden.

1.2 Doel

Het doel van de quickscan is om snel te inventariseren of door het uitvoeren van de plannen schade kan ontstaan aan populaties van beschermde soorten flora en/of fauna, en hoe deze schade beperkt kan worden of gecompenseerd kan worden.

Tijdens de uitvoering van het verkennende natuuronderzoek wordt het voorkomen van beschermde soorten planten en dieren op de locatie nagegaan. Daarnaast wordt onderzocht op welke wijze de plannen voor de locatie in overeenstemming gebracht kunnen worden met hetgeen bepaald is in de Wet natuurbescherming.

Het plangebied is gelegen nabij de Natura 2000-gebieden 'Zwanenwater & Pettemerduinen', 'Abtskolk & De Putten' en 'Noordzeekustzone'. Daarom moet er een Voortoets in het kader van de Wet natuurbescherming plaatst vinden om te bepalen of er (mogelijk) sprake is van een negatief effect op de instandhoudingsdoelen van deze Natura 2000-gebieden. Uit de Voortoets zal blijken of verdere toetsing en/of vergunningsaanvraag in het kader van de Wet natuurbescherming noodzakelijk is.

2 Gebiedsbeschrijving en geplande werkzaamheden

2.1 Gegevens plangebied

Locatie: Campingterrein Strandweg 3
Plaats: Petten
Gemeente: Schagen
Provincie: Noord-Holland

2.2 Beschrijving van het plangebied

Het plangebied is gelegen in de gemeente Schagen, ten noorden van de woonkern Petten (zie figuur 1). Het plangebied bestaat uit een campingterrein.

Het plangebied betreft een camping voor tijdelijk verblijf, inclusief beheerderswoning en diverse bijgebouwen. Tijdens het veldbezoek waren er geen caravans of andere tijdelijke verblijven aanwezig. De camping bestaat uit schraal grasland, hier en daar zandige plekken waar caravans stonden, grondwallen en duinachtig struweel.

De directe omgeving en aangrenzende delen van het plangebied bestaat onder andere uit een hotelgebouw, de bebouwde kom van Petten, grazige duinvegetaties, duinstruwelen, het Noordzeestrand en infrastructuur (zie figuur 2).

2.3 Beschrijving van het onderzoeksgebied

Om het eventuele verstoring effect van de geplande ruimtelijke ontwikkeling op beschermde natuurwaarden in de directe omgeving van het plangebied (externe werking) in te kunnen schatten is een groter gebied onderzocht dan het plangebied zelf. Het onderzoeksgebied, met daarbinnen het plangebied, wordt bepaald door naastgelegen hotelgebouw, duinvegetaties, het Noordzeestrand, verhardingen en bewoond gebied, waaronder de noordrand van de bebouwde kom van Petten (zie figuur 2).

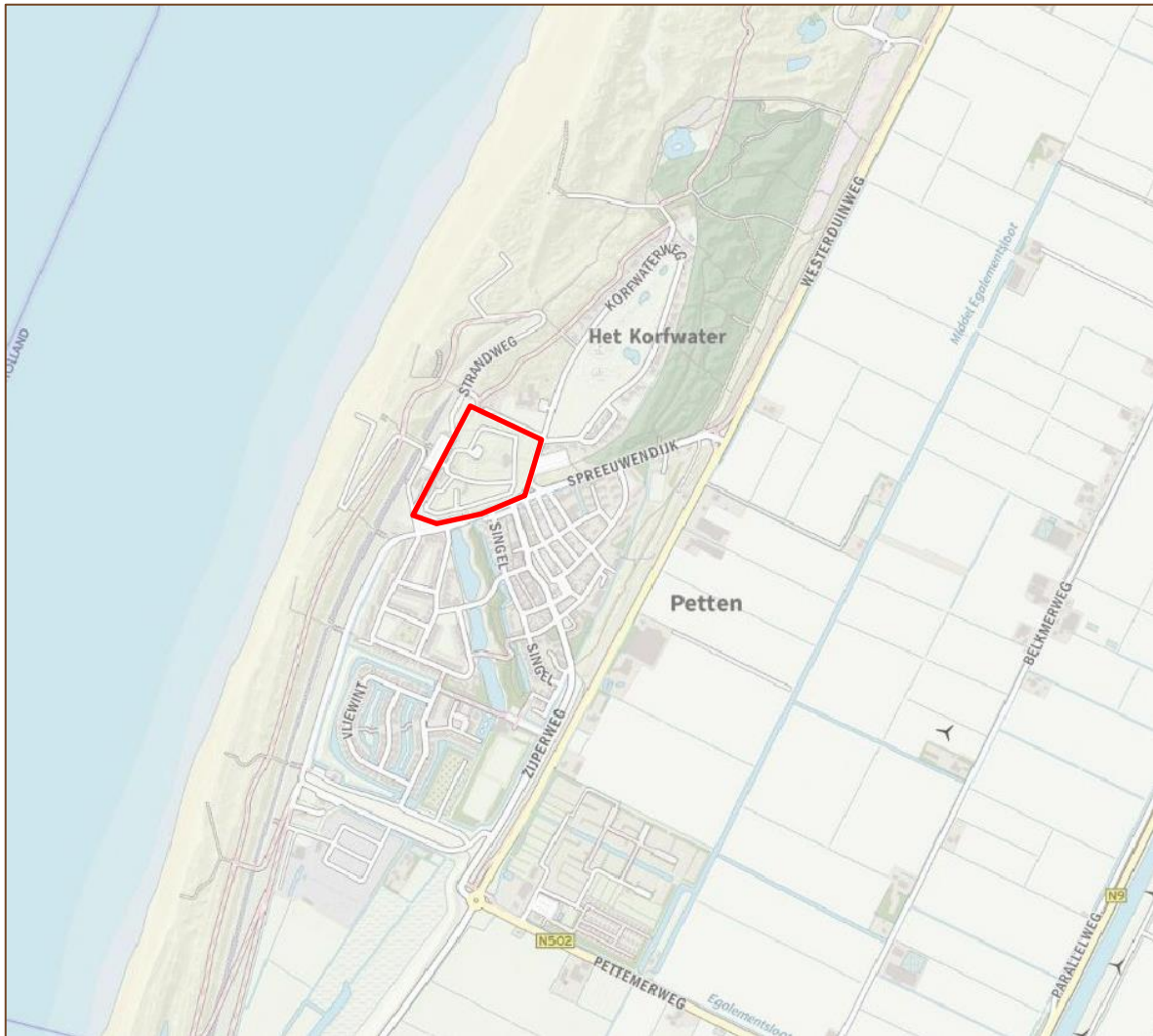
2.4 Geplande activiteiten

In het plangebied wordt een camping omgezet in een huisjespark (100 huisjes). Hiervoor wordt de bestaande bebouwing, zoals de beheerderswoning en het receptiegebouw, gesloopt.

In het geldende plan zijn op de camping 385 kampeermiddelen (een tent, een tentwagen, een kampeerauto of een toercaravan) toegestaan. Nu komen er 100 huisjes voor in de plaats. De nieuw te bouwen vakantiehuisjes zullen gasloos worden aangelegd. Mogelijk wordt er daarom gebruik gemaakt van een warmtepomp, via een Warmte koude Opslag (WKO). In een WKO installatie wordt bodemenergie gebruikt voor het verwarmen en koelen van gebouwen. In de winter zal warmte worden onttrokken aan het grondwater, waarbij gelijktijdig koude wordt ingevoerd. In de zomer zal koude worden onttrokken en

wordt daarmee de onttrokken warmte terug gevoerd (zie figuur 11). De bronnen worden, afhankelijk van de bodemsamenstelling en diepte van watervoerende pakketten, meestal tussen de 50 en 150 meter diep geboord.

Het is niet bekend in hoeverre deze ontwikkelingen leiden tot een toename in verkeersbewegingen.

Figuur 1. Ligging van het plangebied (rood), bron: Nationaal Georegister, 2019.

Figuur 2. Luchtfoto van het onderzoeksgebied (blauw) met daarbinnen het plangebied (rood). Bron: Google Earth (2018).

3 Beschermde status plangebied

In dit hoofdstuk wordt beoordeeld of de geplande activiteiten, het slopen en herbouwen van een hotel en het omvormen van een camping naar een huisjespark, mogelijk een negatief effect heeft op beschermde natuurwaarden van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) en de Natura 2000-gebieden 'Zwanenwater & Pettemerduinen', 'Abtskolk & De Putten' en 'Noordzeekustzone'. Voor overige Natura 2000-gebieden zijn negatieve effecten op voorhand uit te sluiten door de fysieke afstand, het ontbreken van een ecologische binding met het plangebied en de beperkte omvang van de geplande activiteiten.

3.1 Gebiedsbescherming

In Nederland bestaat het Natuurnetwerk Nederland. Dit is een netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omringende agrarisch gebied. In paragraaf 3.2 wordt het plangebied behandeld in relatie tot de bescherming van het Natuurnetwerk Nederland (NNN).

De Wet natuurbescherming gaat over gebiedsbescherming en soortenbescherming. Wat betreft de gebiedsbescherming beschermt de Wet natuurbescherming Natura 2000-gebieden. Dit is een Europees, samenhangend netwerk van beschermde natuurgebieden. In paragraaf 3.3 wordt het plangebied behandeld in relatie tot de bescherming van Natura 2000-gebieden.

3.2 Natuurnetwerk Nederland

In de provincie Noord-Holland bestaat het Natuurnetwerk uit twee onderdelen: EHS-natuur en ecologische verbindingzones. Tevens zijn er diverse weidevogelgebieden. Soorten die zijn gebonden aan grotere natuurgebieden vinden vooral een plek in EHS-natuur. Met de ecologische verbindingzones neemt de versnippering van natuur af en ontstaan migratiemogelijkheden voor planten en dieren.

Binnen het Natuurnetwerk geldt de “nee, tenzij”-benadering. Dit houdt in dat een bestemmingsplanwijziging niet mogelijk is als daarmee de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied significant worden aangetast, tenzij er geen reële alternatieven zijn en er sprake is van redenen van groot openbaar belang. Om te kunnen bepalen of de wezenlijke kenmerken en waarden van een gebied significant worden aangetast, moet het bevoegd gezag erop toezien dat hiernaar door de initiatiefnemer onderzoek wordt verricht. Om een zorgvuldige afweging te kunnen maken heeft de provincie de te behouden wezenlijke kenmerken en waarden per gebied gespecificeerd. In de gehele EHS geldt de landschappelijke verwevenheid van natuur, bos en landschapselementen met cultuurgronden als wezenlijk kenmerk. Daarnaast zijn per regio nog specifieke kenmerken aangewezen.

Ruimtelijke ontwikkelingen binnen de weidevogelgebieden dienen elders te worden gecompenseerd.

Het plangebied ligt niet in het NNN. De duingebieden grenzend aan het plangebied zijn aangewezen als bestaande en nieuwe natuur binnen het NNN (zie figuur 4).

Figuur 4. Ligging van het plangebied (rood) ten opzichte van het NNN (groen), bron: Provincie Noord-Holland, 2019.

3.1.1 Effectbeoordeling NNN

In het plangebied wordt een camping omgevormd naar een huisjespark. Er vindt geen ruimtebeslag op bestaande en nieuwe natuur, waternatuurgebieden of ecologische verbindingen plaats. Bij het toetsingskader van de NNN is geen sprake van externe werking. Er hoeft geen verdere toetsing uitgevoerd te worden.

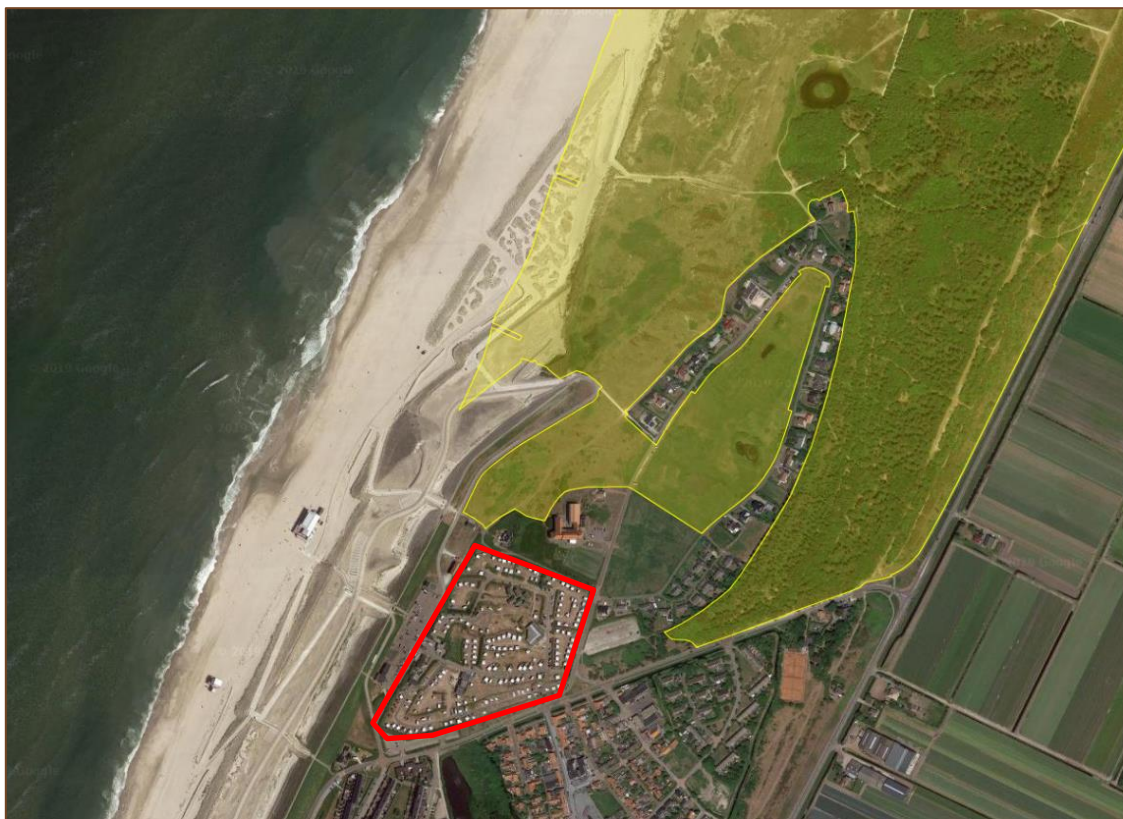
3.3 Natura 2000

3.3.1 Wettelijk kader

De Europese Unie heeft een zeer gevarieerde en rijke natuur, die van grote biologische, esthetische en economische waarde is. Om deze natuur te behouden heeft de Europese Unie het initiatief genomen voor Natura 2000. Dit is een samenhangend netwerk van beschermde natuurgebieden. De Wet natuurbescherming beschermt onder andere Natura 2000-gebieden. Voor activiteiten die significante, negatieve effecten hebben op de kernkwaliteiten van een Natura 2000-gebied is een vergunning nodig.

3.3.2 Plangebied

Het plangebied ligt niet in een Natura 2000-gebied, maar grenst wel deels aan het Natura 2000-gebied 'Zwanenwater & Pettemerduinen' (zie figuur 5). Enkele overige de Natura 2000-gebieden als 'Abtskolk & De Putten' en 'Noordzeekustzone' liggen op geringe afstand van het plangebied, vanaf respectievelijk circa 1,1 kilometer en 200 meter (zie figuur 6 en 7).

Figuur 5. Ligging van het plangebied (rood) ten opzichte van het Natura 2000-gebied 'Zwanenwater & Pettemerduinen', bron: synbiosys.alterra.nl/natura2000.

Figuur 6. Ligging van het plangebied (rood) ten opzichte van het Natura 2000-gebied 'Abtskolk & De Putten', bron: synbiosys.alterra.nl/natura2000.

Figuur 7. Ligging van het plangebied (rood) ten opzichte van het Natura 2000-gebied 'Noordzeekustzone', bron: synbiosys.alterra.nl/natura2000.

Instandhoudingsdoelen

Het ecologisch netwerk Natura 2000 moet de betrokken natuurlijke habitats en leefgebieden van soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding behouden of in voorkomend geval herstellen. Onder het begrip “instandhouding” wordt een geheel van maatregelen verstaan die nodig zijn voor het behoud of herstel van natuurlijke habitats en populaties van wilde dier- en plantensoorten in een gunstige staat van instandhouding. Per Natura 2000-gebied zijn in de Ontwerpbesluiten de instandhoudingsdoelen benoemd. Dit betreffen een aantal soorten en habitats die kenmerkend voor het gebied zijn. Ruimtelijke ontwikkelingen mogen niet leiden tot een significante verslechtering van deze instandhoudingsdoelen. Voor de Natura 2000-gebieden ‘Zwanenwater & Pettemerduinen’, ‘Abtskolk & De Putten’ en ‘Noordzeekustzone’ zijn voor een aantal habitattypen en doelsoorten instandhoudingsdoelen geformuleerd (zie bijlagen 2 t/m 4).

3.2 Voortoets Natura 2000

Het plangebied ligt niet in een Natura 2000-gebied. Echter kunnen ruimtelijke ontwikkelingen door externe werking toch een verstorend effect hebben op de aangewezen instandhoudingsdoelen, tijdens en na afronding van de werkzaamheden. Dit kunnen tijdelijke effecten zijn, maar ook permanente versturende effecten. Om een indicatie over het mogelijk negatief effect van een ruimtelijke ontwikkeling op de instandhoudingsdoelen van de 2000-gebieden ‘Zwanenwater & Pettemerduinen’ en ‘Noordzeekustzone’ te krijgen is de effectenindicator van het Ministerie van EZ geraadpleegd. De effectenindicator geeft informatie over de gevoeligheid van habitattypen en soorten voor de meest voorkomen storende factoren.

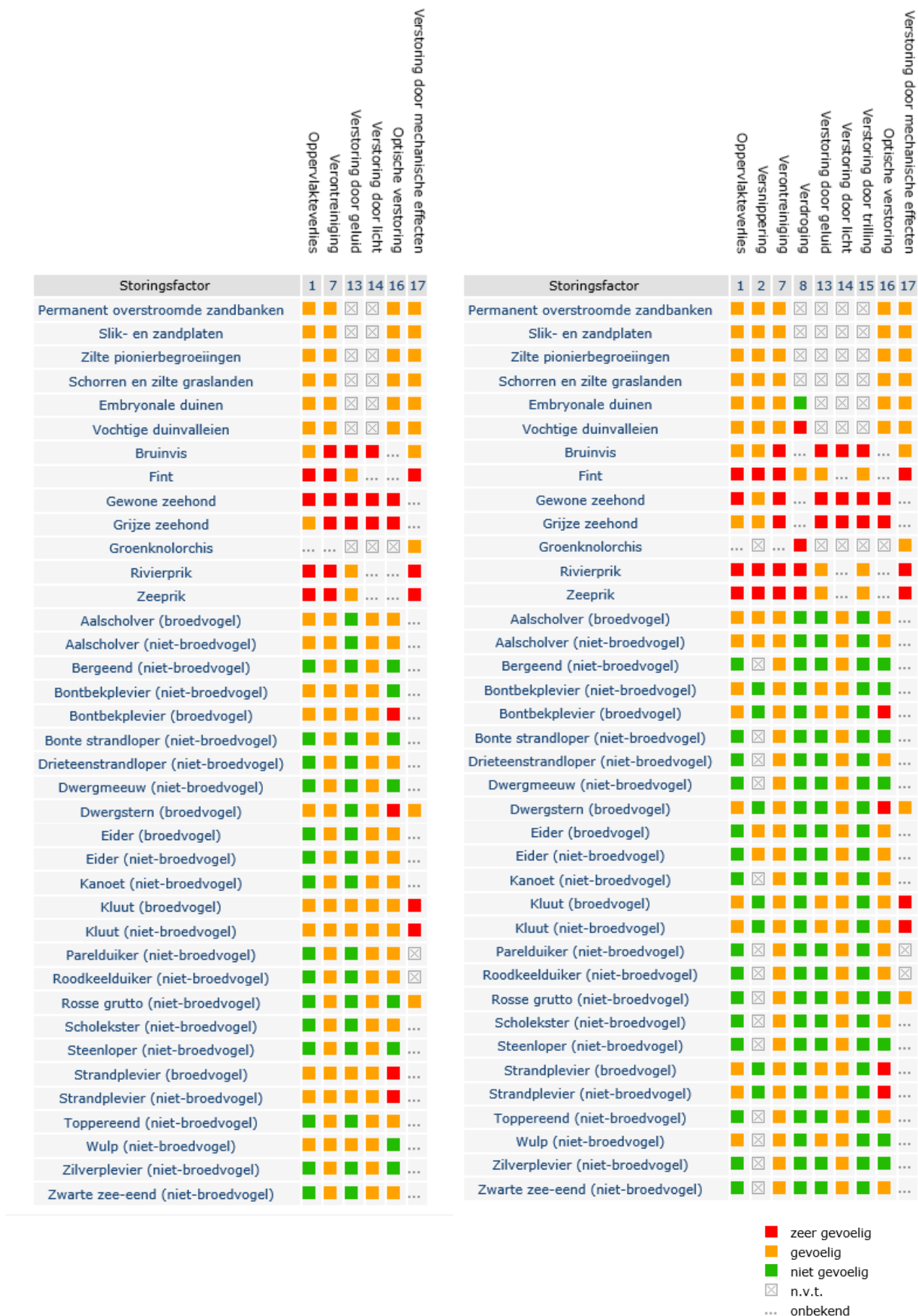
Abtskolk & De Putten

Voor dit Natura 2000-gebied zijn uitsluitend behoudsdoelen geformuleerd voor 4 overwinterende vogelsoorten (dwerggans, smient, kolgans en grauwe gans). Gezien de afstand tussen het plangebied en dit beschermd natuurgebied (ruim 1 km), het ontbreken van een ecologische verbinding en de beperkte verstoring gevoeligheid van de instandhoudingsdoelen, zijn negatieve effecten door de geplande ruimtelijke ontwikkeling op voorhand uit te sluiten. Voor deze soorten zijn geen uitbreidingsdoelen geformuleerd. De instandhoudingsdoelen van dit Natura 2000-gebied zijn niet meegenomen in de effectbeoordeling.

De activiteit uit de effectenindicator die het meest overeenkomt met de realisatie van een bungalowpark is 'Landrecreatie' (zie figuur 8 en 9). Daarnaast wordt bij de beoordeling rekening gehouden met de tijdelijke verstoring tijdens de sloop- en bouwphase, die aan de activiteit 'Woningbouw' gekoppeld kunnen worden.

Figuur 8. Resultaten effectenindicator 'Zwanenwater & Pettemerduinen voor landrecreatie (links) en woningbouw (rechts)'.

Figuur 9. Resultaten effectenindicator 'Noordzeekustzone' voor landrecreatie (links) en woningbouw (rechts).

Uit de effectenindicator (zie figuur 8 en 9) blijkt dat er een aantal storingsfactoren zijn, waarvoor de habitattypen en soorten van de Natura 2000-gebieden 'Zwanenwater & Pettemerduinen' en 'Noordzeekustzone' gevoelig of zeer gevoelig zijn. Dit zijn de storingsfactoren **oppervlakteverlies, versnippering, verontreiniging, verdroging, verstoring door geluid, verstoring door licht, verstoring door trillingen, optische verstoring en verstoring door mechanische effecten.**

Per storingsfactor wordt getoetst of significante negatieve effecten te verwachten zijn voor de kwalificerende habitattypen en soorten voor de Natura 2000-gebieden 'Zwanenwater & Pettemerduinen' en 'Noordzeekustzone'. De habitattypen en doelsoorten van de 2 gebieden worden hier gezamenlijk behandeld.

Oppervlakteverlies

Verlies van oppervlakte leidt tot verkleining en in sommige gevallen ook tot versnippering van het leefgebied. Een kleiner gebied heeft bovendien meer te leiden van randinvloeden: vaak is de kwaliteit van het leefmilieu aan de rand minder goed dan in het centrum van het gebied. Op deze manier leidt oppervlakteverlies mogelijk ook tot een grotere gevoeligheid voor bijvoorbeeld verdroging, verzuring of vermessing.

Alle habitattypen van de twee Natura 2000-gebieden en de doelsoorten aalscholver, dwerggans, lepelaar, roerdomp, tapuit, bruinvis, fint, gewone zeehond, grijze zeehond, rivierprik, zeeprik, bontbekplevier, dwergstern, kluut, strandplevier en wulp zijn gevoelig voor oppervlakteverlies. Hiervan is echter geen sprake aangezien het plangebied niet binnen de twee Natura 2000-gebieden ligt. Er worden geen habitattypen aangetast door oppervlakteverlies (zie figuur 8 en 9). Er is geen sprake van fysieke aantasting van leefgebied van bovenstaande doelsoorten. De voor oppervlakteverlies gevoelige habitats en doelsoorten van het Natura 2000-gebied zullen geen negatieve effecten ondervinden door de omvorming van een camping naar een huisjespark.

Van een aantal habitats en soorten zijn uitbreidingsdoelen geformuleerd: H6230 heischrale graslanden, strandplevier, dwergstern en tapuit. Het plangebied vormt in de huidige situatie geen geschikte uitgangssituatie voor de uitbreiding van de habitattypen en leefgebieden, gezien de huidige bestemming als recreatiegebied en/of het ontbreken van ecologische potenties voor de ontwikkeling van geschikte leefgebieden.

Versnippering

Van versnippering is sprake bij het uiteenvallen van het leefgebied van soorten. Alle habitatype van de twee Natura 2000-gebieden en de doelsoorten aalscholver, roerdomp, tapuit, eider, rivierprik en zeeprik zijn gevoelig voor versnippering. Van versnippering van habitats of leefgebieden is echter geen sprake aangezien het plangebied niet binnen de Natura 2000-gebieden ligt.

Verontreiniging

Er is sprake van verontreiniging als er verhoogde concentraties van stoffen in een gebied voorkomen, indien deze stoffen onder natuurlijke omstandigheden niet of in zeer lage concentraties aanwezig zijn. Bij verontreiniging is sprake van een zeer brede groep van ecosysteem/gebiedsvreemde stoffen: organische verbindingen, zware metalen, schadelijke stoffen die ontstaan door verbranding of productieprocessen, straling (radioactief en niet radioactief), geneesmiddelen, endocrien werkende stoffen etc. Deze stoffen werken in op de bodem, grondwater en lucht.

Alle habitattypen en doelsoorten van de nabijgelegen Natura 2000-gebieden zijn gevoelig voor verontreiniging (zie figuur 8 en 9).

Bij het omvormen van een bestaande camping naar een huisjespark worden geen grote hoeveelheden schadelijke stoffen aan- en afgevoerd of verwerkt. Hoogstens worden kleine hoeveelheden schadelijke stoffen gebruikt bij de bouwactiviteiten, maar deze middelen vallen onder de normale milieuwetgeving en komen dan ook niet in de bodem of het oppervlaktewater terecht. Wanneer door onjuiste verwerking toch een schadelijke stof vrijkomt, zal dit altijd om een zeer klein volume gaan dat geen invloed heeft buiten het plangebied. Effecten van verontreiniging op de instandhoudingsdoelen van de twee Natura 2000-gebieden zijn dan ook op voorhand uitgesloten, met uitzondering van effecten door stikstofdepositie.

Stikstofdepositie

In de effectenindicator worden negatieve effecten door stikstofuitstoot behandeld onder vermessing. Ondanks dat de effectenindicator vermessing niet als één van de storingsfactoren noemt voor de relevante Natura 2000-gebieden is stikstofdepositie wel een aandachtspunt bij de effectbeoordeling. Stikstof is namelijk één van de grootste problemen bij de realisatie van de Natura 2000-doelen. Het gaat daarbij om de gevolgen van stikstofdepositie afkomstig uit de landbouw, het verkeer en de industrie op voor stikstof gevoelige habitats. Dit onderwerp wordt daarom onder verontreiniging behandeld.

Zowel een tijdelijke toename van verkeer (tijdens de sloop- en bouwfase) als een permanente toename van gemotoriseerd verkeer en bebouwing kunnen resulteren in extra emissie van stikstof op nabijgelegen natuurgebieden. Het is (nog) niet bekend in hoeverre de omvorming van een camping naar een huisjespark leidt tot een toename van het aantal verkeersbewegingen. Significante negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen door stikstofdepositie zijn zonder AERIUS-berekening¹ niet op voorhand uit te sluiten.

---

¹ AERIUS berekent de stikstofdepositie als gevolg van projecten en plannen op Natura 2000-gebieden. Voor alle gebieden en sectoren AERIUS rekent voor alle stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden en voor alle sectoren die stikstof uitstoten, waaronder landbouw, industrie en verkeer & vervoer.

Figuur 10. Ligging van het plangebied (blauw) t.o.v. de habitattypen Zwanenwater & Pettemerduinen (bron: Provincie Noord-Holland).

Habitatkartering Natura 2000 - Zwanenwater, Pettemerduinen

H0000, Overig Natura 2000-gebied
H0000, Geen habitatkartering
H0000B, Geen habitatkartering
H00000B, Geen habitatkartering
H9999, Onbekend
H9999, Habitat onzeker/onbekend
G0000, Niet bekend
H1140A, Slik- en zandplaten (getijdengebied)
H1310A, Zilte pionierbegroeiingen (zeekraal)
H1310B, Zilte pionierbegroeiingen (zeevetmuur)
H1330B, Schorren en zilte graslanden (binnendijks)
H1330A, Schorren en zilte graslanden (buitendijks)
H2110, Embryonale duinen
H2120, Witte duinen
H2130A, Grijze duinen (kalkrijk)
H2130B, Grijze duinen (kalkarm)
H2130C, Grijze duinen (heischraal)
H2140A, Duinheiden met kraaihei (vochtig)
H2140B, Duinheiden met kraaihei (droog)
H2150, Duinheiden met struikhei
H2160, Duindoornstruwelen
H2170, Kruiwilgstruwelen
H2180A, Duinbossen (droog)
H2180Abe, Duinbossen (droog) (berken-eikenbos)
H2180B, Duinbossen (vochtig)
H2180C, Duinbossen (binnenduinarand)
H2190A, Vochtige duinvalleien (open water)
H2190Aom, Vochtige duinvalleien (open water) (oligo- tot mesotrofe vormen)
H2190B, Vochtige duinvalleien (kalkrijk)
H2190C, Vochtige duinvalleien (ontkalkt)
H2190D, Vochtige duinvalleien (hoge moerasplanten)
H3130, Zwakgebufferde vennen
H3140, Kranswienwateren
H3140iv, Kranswienwateren (in laagveengebieden)
H3150, Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden
H3150baz, Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden (buiten afgesloten zeearen)
H3260A, Beken en rivieren met waterplanten (waterranonkels)
H4010B, Vochtige heiden (laagveengebied)
H6230, Heischrale graslanden
H6410, Blauwgraslanden
H6430A, Ruigten en zomen (moerasspirea)
H6430B, Ruigten en zomen (harig wilgenroosje)
H6430C, Ruigten en zomen (droge bosranden)
H7140A, Overgangs- en trilvenen (trilvenen)
H7140B, Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden)
H7210, Galigaanmoerassen
H91D0, Hoogveenbossen
ZGH2120, Zoekgebied Witte duinen
ZGH2130A, Zoekgebied Grijze duinen (kalkrijk)
ZGH3150, Zoekgebied Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden (buiten afgesloten zeearen)
ZGH2130B, Grijze duinen (kalkrijk)
ZGH2180B, Zoekgebied Duinbossen (vochtig)
ZGH2180C, Zoekgebied Duinbossen (binnenduinarand)
ZGH2130B, Zoekgebied Grijze duinen (kalkarm)
ZGH2170, Zoekgebied Kruiwilgstruwelen
ZGH2180A, Zoekgebied Duinbossen (droog)
ZGH2190D, Zoekgebied Vochtige duinvalleien (hoge moerasplanten)
ZGH6430A, Zoekgebied Ruigten en zomen (moerasspirea)
ZGH6430B, Zoekgebied Ruigten en zomen (harig wilgenroosje)
ZGH7140B, Zoekgebied Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden)
ZGH91D0, Zoekgebied Hoogveenbossen

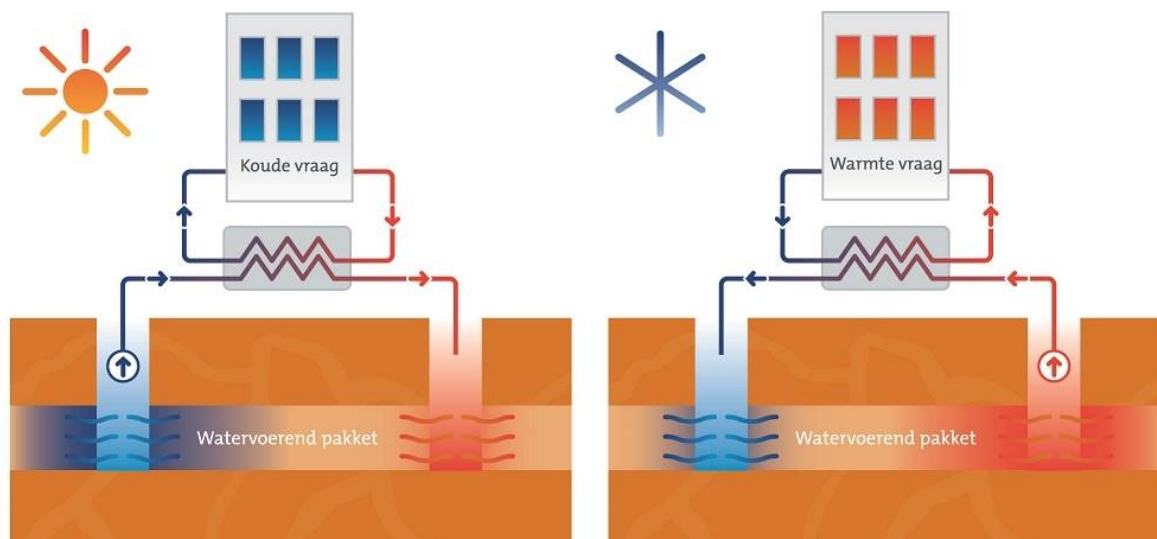
Verdroging

Verdroging kan leiden tot verzilting. Door verdroging neemt ook de doorluchting van de bodem toe waardoor meer organisch materiaal wordt afgebroken. Op deze wijze leidt verdroging tevens tot vermesting. Er zijn ook gebieden waar verdroging kan optreden zonder dat de grondwaterstand in de ondiepe bodem daalt. Het gaat daarbij om gebieden waar van oudsher grondwater omhoogkomt (kwelwater). Schade aan de natuur die veroorzaakt wordt door een afname of het verdwijnen van kwelwater en het vervangen van dit type water met gebiedsvreemd water, noemen we ook verdroging. Gevolg: de verandering in grondwaterstand en soms ook kwaliteit van het grondwater leidt tot een verandering in de soortensamenstelling en op lange termijn van het habitattype.

De habitattypen H2140, H2170, H2180, H2190, H6410, H7210 en de doelsoorten groenknolorchis, dwerggans, lepelaar, roerdomp, slobbeend, fint, rivierprik en zeebek zijn gevoelig voor verdroging.

Habitattypen H2140, H2170, H2180, H2190, H6410, H7210 en groenknolorchis

Het is niet bekend of er sprake is van bronbemaling, drainage of andere water onttrekkende activiteiten bij de geplande activiteiten. De nieuw te bouwen vakantiehuisjes zullen gasloos worden aangelegd. Mogelijk wordt er daarom gebruik gemaakt van een warmtepomp, via een Warmte koude Opslag (WKO). In een WKO installatie wordt bodemenergie gebruikt voor het verwarmen en koelen van gebouwen. In de winter zal warmte worden onttrokken aan het grondwater, waarbij gelijktijdig koude wordt ingevoerd. In de zomer zal koude worden onttrokken en wordt daarmee de onttrokken warmte terug gevoerd (zie figuur 11). De bronnen worden, afhankelijk van de bodemsamenstelling en diepte van watervoerende pakketten, meestal tussen de 50 en 150 meter diep geboord.

Figuur 11. Schematische weergave werking WKO (bron: website Duurzaam Gebouwd).

Indien een dergelijke WKO installatie gerealiseerd wordt, heeft dit mogelijk een negatief effect op de groenknolorchis, vochtige duinvalleien en andere vochtige habitattypen in de

omgeving van het plangebied, door verdroging, verontreiniging of verzilting. Bij het boren is er risico op lekkage van een waterscheidende laag, verspreiding van bodemverontreiniging, verstoren van kwel- en grondwaterstromen etc. De installatie van een WKO heeft een vergunningplicht en een rapportageplicht aan de provincie (bron: website RVO). Indien sprake is van de realisatie van een WKO installatie moet onderbouwd worden dat er geen sprake is van aantasting van de bodemhydrologie of bodemverontreiniging, die via de warmtepomp verspreid kan worden.

Dwerggans, lepelaar, roerdomp en slobbeend

De dwerggans gebruikt het Natura 2000-gebied 'Zwanenwater & Pettemerduinen' incidenteel als slaapplaats. De lepelaar en roerdomp zijn broedvogels van dit Natura 2000-gebied. De slobbeend gebruikt het gebied met name als foerageergebied. Het is niet bekend of er sprake is van bronbemaling, drainage of andere water onttrekkende activiteiten bij de geplande activiteiten. Indien sprake is van de realisatie van een WKO installatie moet onderbouwd worden dat er geen sprake is van aantasting van de bodemhydrologie of bodemverontreiniging, die via de warmtepomp verspreid kan worden.

Fint, rivierprik en zeeprik

Deze vissoorten zijn strikt gebonden aan het open water van de Noordzee als leefgebied/trekroute. Gezien de afstand tot het plangebied en het ontbreken van een abiotische samenhang tussen de geplande activiteiten en dit leefgebied, worden geen effecten op deze vissoorten verwacht.

Verstoring door geluid

Met verstoring door geluid wordt bedoeld: verstoring door onnatuurlijke geluidsbronnen; permanent zoals wegverkeer danwel tijdelijk zoals geluidsbelasting bij evenementen. Geluid is een hoorbare trilling, gekenmerkt door geluidsdruk en frequentie. De doelsoorten dwerggans, lepelaar, roerdomp, slobbeend, bruinvis, fint, gewone zeehond, grijze zeehond, zeeprik, rivierprik, bontbekplevier, kluut, strandplevier en wulp zijn gevoelig voor geluidsverstoring.

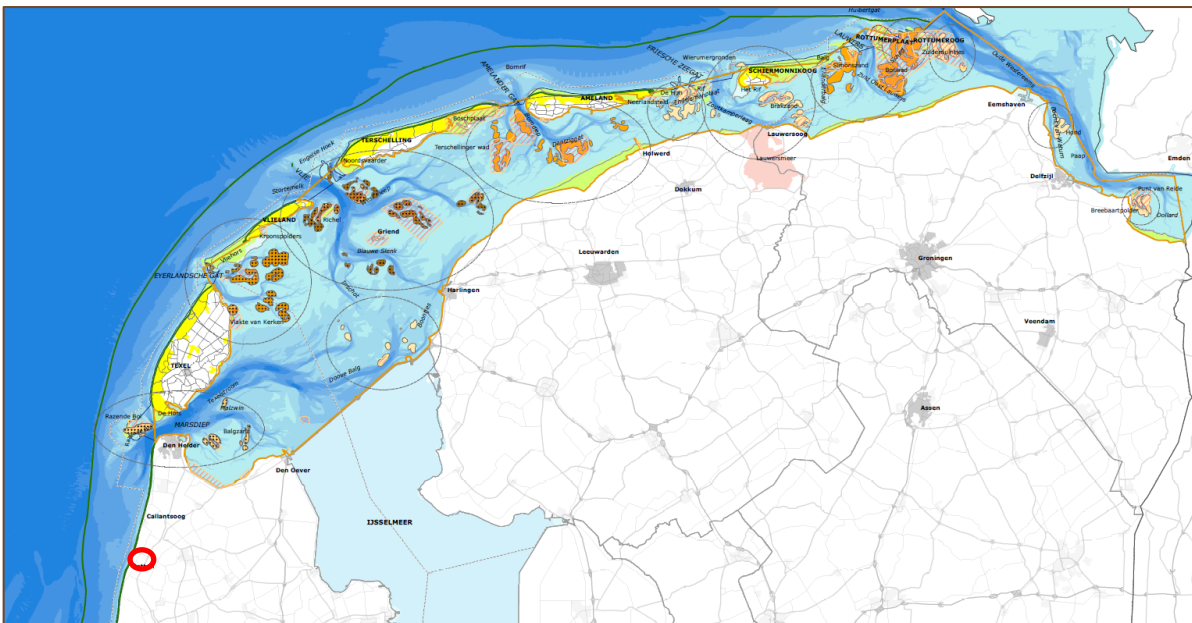
Met betrekking tot de omvorming van een camping naar een huisjespark zal geluidsverstoring zowel tijdelijk (tijdens de sloop- en bouwfase) als permanent, door wegverkeer en menselijke activiteit, op kunnen treden.

Bruinvis, fint, zeeprik en rivierprik

Deze soorten zijn gebonden aan het Natura 2000-gebied 'Noordzeekustzone'. De bruinvis en de vissoorten fint, zeeprik en rivierprik zijn strikt gebonden aan het open water van de Noordzee als leefgebied/trekroute. Door de fysieke afstand tot het plangebied en de beperkte omvang van de geplande activiteiten wordt geen geluidsverstoring verwacht, zowel tijdens de bouwfase als tijdens de ingebruikname van het hotel en het huisjespark. Deze ruimtelijke ontwikkeling leidt niet tot verstoring door geluid van waterorganismen. Negatieve effecten door geluidsverstoring op de instandhoudingsdoelen van deze soorten zijn op voorhand uit te sluiten.

Gewone zeehond en grijze zeehond

Evenals bovenstaande soorten zijn de gewone en grijze zeehond gebonden aan de nabijgelegen Noordzee. Ten hoogte van het plangebied bevinden zich geen belangrijke rustgebieden van zeehonden, waar gedurende de geboorte- en zoogperiode van zeehonden geen mensen mogen komen. Waarnemingen van zeehonden uit de omgeving van het plangebied betreffen passerende individuen, tijdelijk/incidenteel pleisterende exemplaren en zieke, gewone of dode dieren. De belangrijke ligplaatsen van zeehonden bevinden zich in de Waddenzee, op ruime afstand van het plangebied (zie figuur 11). Het Noordzeestrand ten hoogte van het plangebied is met name tijdens de zomermaanden een toeristische trekpleister en intensief gebruikt door recreanten. In de winterperiode worden incidenteel groepjes pleisterende zeehonden waargenomen op het Noordzeestrand ten hoogte van het plangebied (bron: NDFF). In het plangebied wordt een bestaande camping (385 kampeermiddelen) opnieuw ingericht als huisjespark (100 huisjes). De verwachting is niet dat deze ruimtelijke ontwikkelingen leiden tot een significante toename van het aantal recreanten op het nabijgelegen Noordzeestrand of een permanente toename van geluid ten opzichte van de huidige situatie. Voor tijdelijke geluidsverstoring tijdens de sloop- en bouwwerkzaamheden zijn voldoende uitwijkmogelijkheden langs de kustzone. De kwaliteit van het leefgebied van beide zeehondensoorten wordt niet aangetast door de geplande activiteiten.

Figuur 11. Ligplaatsen zeehonden (bruin/oranje) ten opzichte van het plangebied (rood omcirkeld). Bron: Kaartenbijlage Natura 2000-beheerplan Noordzeekustzone.

Dwerggans, lepelaar, roerdomp, slobbeend, bontbekplevier, kluut, strandplevier en wulp
De dwerggans gebruikt het Natura 2000-gebied 'Zwanenwater & Pettemerduinen' incidenteel als slaappleats. De lepelaar en roerdomp zijn broedvogels van dit Natura 2000-gebied. De slobbeend gebruikt het gebied met name als foerageergebied. De vogelsoorten bontbekplevier, kluut, strandplevier en wulp gebruiken delen van het Natura 2000-gebied 'Noordzeekustzone' als slaappleats. De strandplevier is tevens een zeer schaarse broedvogel van de Noordzeekust, tegenwoordig beperkt tot de Zeeuwse delta (bron: Vogelbescherming). De bontbekplevier is eveneens een schaarse broedvogel van de Noordzeekustzone. In de delen van de Natura 2000-gebieden in directe omgeving van het plangebied bevinden zich geen belangrijke functies (broedgebieden, essentiële foerageergebieden, rust- en slaappleatsen) voor betreffende vogelsoorten. De verwachting is bovendien niet dat de ruimtelijke ontwikkelingen leiden tot een permanente toename van geluid ten opzichte van de huidige situatie. De instandhoudingsdoelen van deze vogelsoorten worden niet aangetast door geluidsverstoring.

Verstoring door licht

Verstoring door kunstmatige lichtbronnen, zoals licht uit woonwijken en industrieterreinen, glastuinbouw etc. kan een negatief effect hebben op dieren. Kunstmatige verlichting van de nachtelijke omgeving kan tot verstoring van het normale gedrag van soorten leiden. Naar mogelijke effecten is nog vrij weinig onderzoek gedaan. Veel kennis gaat daarom nog niet verder dan het kwalitatief signaleren van risico's. Met name schemer- en nachttactieve dieren kunnen last hebben van verstoring door licht, doordat zij juist aangetrokken worden of worden verdreven door de lichtbron. Hierdoor raakt bijvoorbeeld hun ritme ontregeld of verlichte delen van het leefgebied worden vermeden. Doelsoorten die gevoelig zijn voor lichtverstoring zijn bruinvis, gewone zeehond, grijze zeehond en alle vogelsoorten van de nabijgelegen Natura 2000-gebieden. De omvorming van een camping naar een huisjespark kan een permanente toename van licht veroorzaken. Binnen de invloedssfeer van de geplande ruimtelijke ontwikkelingen liggen echter geen belangrijke slaappleatsen of andere functies van bovenstaande doelsoorten. Uitstraling beperkt zich tot de directe zone rondom het plangebied. Er is geen sprake van een significante toename van kunstlicht op nabijgelegen/naastgelegen Natura 2000-gebieden. De verwachting is dat, gezien de fysieke afstand tot belangrijke leefgebieden van deze soorten, er geen sprake is van een negatief effect op de instandhoudingsdoelen van bovenstaande soorten.

Verstoring door trillingen

Trilling kan leiden tot verstoring van het natuurlijke gedrag van soorten. Individuen kunnen tijdelijk of permanent verdreven worden uit hun leefgebied. Over het daadwerkelijke effect van trilling is nog zeer weinig bekend. Naar het effect op zeezoogdieren is wel onderzoek verricht. De doelsoorten dwerggans, bruinvis, fint, gewone zeehond, grijze zeehond, rivierprik en zeeprik zijn gevoelig voor verstoring door trillingen. Verstoring door trillingen vindt voornamelijk tijdelijk plaats, tijdens de sloop- en bouwfase.

Dwerggans

Het Natura 2000-gebied 'Zwanenwater & Pettemerduinen' heeft voor de dwerggans met

name een functie als slaappleats. De slaappleats in dit natuurgebied ligt op ruime afstand van het plangebied, vanaf ruim 4 km (bron: Pleisterplaatsen van Dwergganzen in Nederland. SOVON-informatierapport 2005/06. SOVON Vogelonderzoek Nederland). Door de afstand en de tijdelijke aard van de verstoringen, wordt geen negatief effect op de slaappleats verwacht. Negatieve effecten door verstoring door trillingen op de instandhoudingsdoelen van deze soort zijn op voorhand uit te sluiten.

Bruinvis, fint, zeeprk en rivierprk

Deze soorten zijn gebonden aan het Natura 2000-gebied 'Noordzeekustzone'. De bruinvis en de vissoorten fint, zeeprk en rivierprk zijn strikt gebonden aan het open water van de Noordzee als leefgebied/trekroute. Met betrekking tot de geplande activiteiten treden trillingen uitsluitend tijdelijk op, tijdens de sloop- en bouwphase. Door de fysieke afstand tot het plangebied en de beperkte omvang van de geplande activiteiten en de tijdelijke aard van de trillingen wordt geen verstoring door trilling verwacht. Negatieve effecten door verstoring door trillingen op de instandhoudingsdoelen van deze soorten zijn op voorhand uit te sluiten.

Gewone zeehond en grijze zeehond

Evenals bovenstaande soorten zijn de gewone en grijze zeehond gebonden aan de nabijgelegen Noordzee. Ten hoogte van het plangebied bevinden zich geen belangrijke rustgebieden van zeehonden, waar gedurende de geboorte- en zoogperiode van zeehonden geen mensen mogen komen. Met betrekking tot de geplande activiteiten treden trillingen uitsluitend tijdelijk op, tijdens de sloop- en bouwphase. Door de fysieke afstand tot het plangebied en de beperkte omvang van de geplande activiteiten en de tijdelijke aard van de trillingen wordt geen verstoring door trilling verwacht. De kwaliteit van het leefgebied van beide zeehondensoorten wordt niet aangetast door verstoring door trillingen. Negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van deze soorten zijn op voorhand uit te sluiten.

Optische verstoring

Optische verstoring betreft verstoring door de aanwezigheid en/of beweging van mensen dan wel voorwerpen die niet thuishoren in het natuurlijke systeem. Optische verstoring door recreatie treedt vaak samen op met geluidsverstoring. Alle aangewezen habitattypen en de doelsoorten aalscholver, roerdomp, tapuit, gewone zeehond, grijze zeehond, bontbekplevier, drieteenstrandloper, dwergstern, eider, kanoet, kluut, parelduiker, roodkeelduiker, scholekster, strandplevier, topper en zwarte zee-eend zijn gevoelig voor optische verstoring.

De habitattypen van het Natura 2000-gebied 'Noordzeekustzone' liggen allen in het deelgebied Waddenzee, op ruime afstand van het plangebied (bron: Kaartenbijlage Natura 2000-beheerplan Noordzeekustzone). Door de ruime afstand tot het plangebied is optische verstoring op voorhand uit te sluiten op deze habitats.

Habitattypen H2110, H2120, H2130, H2160, H2180 en 2190

Van de, voor optische verstoring gevoelige habitats van het Natura 2000-gebied

‘Zwanenwater & Pettemerduinen’, liggen de typen H2110, H2120, H2130, H2160, H2180 en 2190) in de nabije omgeving van het plangebied (zie figuur 9). Deze vegetaties kunnen schade oplopen door (een toename van) betreding door recreanten, veroorzaakt door de realisatie van het huisjespark. Dit effect speelt met name een rol op korte (wandel)afstand van het plangebied. Aangezien er in het plangebied sprake is van herontwikkeling van bestaande recreatieve voorzieningen (camping wordt huisjespark) is de mogelijke toename van betreding van de Natura 2000-gebied dermate gering dat aantasting van de instandhoudingsdoelen van de habitats niet te verwachten zijn. Delen van het Natura 2000-gebied ‘Noordzeekustzone’ worden met name in de zomerperiode zeer druk bezocht door toeristen. De geplande activiteiten leiden niet tot een patroon van recreatie dat afwijkt van de huidige mate/wijze van verstoring door menselijke activiteit. Het zal hoofdzakelijk gaan om strandrecreatie in de zomermaanden en wandelaars en fietsers in de overige seizoenen. De geplande activiteiten trekt geen doelgroepen of aantallen bezoekers die leiden tot een toename van optische verstoring van de habitats van ‘Zwanenwater & Pettemerduinen’.

Aalscholver, roerdomp

Deze vogelsoorten zijn broedvogels van het Natura 2000-gebied ‘Zwanenwater & Pettemerduinen’. De aalscholverkolonie bevindt zich op een eiland in het natuurgebied, op circa 5 km afstand van het plangebied. De broedgebieden van de roerdomp bevindt zich eveneens op ruime afstand van het plangebied, op ruim 6 km afstand. In het plangebied wordt een bestaande camping (385 kampeermiddelen) opnieuw ingericht als huisjespark (100 huisjes). Het betreft dus omvorming van bestaande recreatieve voorzieningen. De verwachting is niet dat deze ruimtelijke ontwikkelingen leiden tot een significante toename van het aantal recreanten in het Natura 2000-gebied ‘Zwanenwater & Pettemerduinen’. Verstoring van deze soorten is dus niet aan de orde.

Tapuit

Deze vogelsoort is broedvogel van het Natura 2000-gebied ‘Zwanenwater & Pettemerduinen’. Van de tapuit zijn de laatste jaren één tot enkele territoria vastgesteld in het duingebied (bron: NDFF). In de Pettemerduinen is de soort een incidentele broedvogel (bron: Beheerplan Natura 2000-gebied Zwanenwater & Pettemerduinen). In dit deel van het Natura 2000-gebied zijn recente waarnemingen van de tapuit (laatste 5 jaar) bekend. De gemeente Schagen heeft in juni 2017 (voor de Noordduinen) het Tapuitenconvenant ondertekend, om extra aandacht te geven aan de bescherming van de soort in de duinen.

De tapuit is als grondbroeder gevoelig voor successie van vegetatie, de beschikbaarheid van nestgelegenheid (o.a. konijnenholen), predatie, maar ook van recreatiedruk (bron: Vogelbescherming Nederland). In het plangebied wordt een bestaande camping (385 kampeermiddelen) opnieuw ingericht als huisjespark (100 huisjes). Het betreft dus omvorming van bestaande recreatieve voorzieningen. De verwachting is niet dat deze ruimtelijke ontwikkelingen leiden tot een significante toename van het aantal recreanten in het Natura 2000-gebied ‘Zwanenwater & Pettemerduinen’. Er is geen sprake van een

toename van recreatiedruk te verwachten op de broedgebieden van de soort in de nabijgelegen duinen.

Tijdelijk kan er sprake zijn van geluidsverstoring, bijvoorbeeld door sloopwerkzaamheden van de huidige opstallen en de bouw van de 100 huisjes. Geluidsversturende activiteiten moeten daarom buiten het broedseizoen van de tapuit (april – juni) uitgevoerd moeten.

Foto 1. Tapuit (foto: J. Stronks, Staring Advies).

Bontbekplevier, dwergstern, eider, kluut en strandplevier

Deze vogelsoorten zijn broedvogels van het Natura 2000-gebied 'Noordzeekustzone'. De (hoofd)broedgebieden van deze soorten liggen in het Waddengebied, op ruime afstand van het plangebied. Verstoring van deze soorten is niet aan de orde.

Drieteenstrandloper, kanoet, parelduiker, roodkeelduiker, scholekster, topper en zwarte zee-eend

Voor deze vogelsoorten heeft het Natura 2000-gebied 'Noordzeekustzone' voornamelijk een functie als foerageergebied en/of slaapplek. De kustzone ten hoogte van het plangebied heeft geen belangrijke functie voor deze vogelsoorten. De belangrijke foerageergebieden liggen met name in het deelgebied Waddenzee en op rustige kustzones op ruime afstand van de toeristisch populaire stranden. Bovendien wordt door de geplande activiteiten geen wezenlijke toename van menselijke activiteit verwacht, die zou kunnen leiden tot aantasting van de instandhoudingsdoelen voor deze soorten.

Gewone zeehond en grijze zeehond

Zie 'verstoring door geluid' voor de effectbeoordeling voor deze soorten.

Verstoring door mechanische effecten

Onder mechanische effecten vallen verstoring door betreding, golfslag, luchtwervelingen etc. die optreden ten gevolge van menselijke activiteiten. De oorzaken en gevolgen zijn bij deze storende factor zeer divers. Verstoring door mechanische effecten kan samenvallen met verstoring door geluid, licht en trilling. Bij habitattypen treedt de verstoring/verandering vaak op ten gevolge van recreatie of bijvoorbeeld militaire activiteiten. Het effect is zeer afhankelijk van de kwetsbaarheid (gevoeligheid) van het habitatype. Waterrecreatie en scheepvaart leiden tot golfslag, hetgeen effect kan hebben op de oeverbegroeiing en waterfauna. Luchtwervelingen van bijvoorbeeld windmolens kunnen leiden tot vogelsterfte. Met betrekking tot de geplande omvorming van een camping naar een huisjespark kunnen mechanische effecten voortkomen uit een toename van betreding van het Natura 2000-gebied. Dit effect is vergelijkbaar met de verstoringfactor 'optische verstoring'.

Alle habitattypen en de doelsoorten lepelaar, roerdomp, groenknolorchis, bruinvis, fint, rivierprik, zeeprik, dwergstern, kluut en rosse grutto zijn gevoelig voor verstoring door mechanische effecten.

Habitattypen

Zie 'optische verstoring' voor de effectbeoordeling voor deze habitats.

Bruinvis, fint, zeeprik en rivierprik

Deze soorten zijn gebonden aan het Natura 2000-gebied 'Noordzeekustzone'. De bruinvis en de vissoorten fint, zeeprik en rivierprik zijn strikt gebonden aan het open water van de Noordzee als leefgebied/trekroute. Negatieve effecten door verstoring door mechanische effecten op de instandhoudingsdoelen van deze aquatische soorten (betreding van leefgebied) zijn niet aan de orde.

Groenknolorchis

Binnen de invloedssfeer van de geplande ruimtelijke ontwikkelingen komen geen groeiplaatsen van de groenknolorchis voor. De dichtstbijzijnde groeiplaatsen bevinden zich ten noorden van het plangebied, vanaf circa 3 km afstand tot het plangebied (bron: NDFF). Door de afstand tot deze groeiplaatsen en de beperkte omvang van de plannen zijn negatieve effecten door verstoring door mechanische effecten op de instandhoudingsdoelen van deze soort op voorhand uit te sluiten.

Dwergstern

De dwergstern is een voormalige broedvogel van het nabijgelegen Natura 2000-gebied 'Noordzeekustzone' (bron: Aanwijzingsbesluit Noordzeekustzone). De toeristisch intensief gebruikte kustzone ten hoogte van het plangebied is niet van belang als (potentieel) broedgebied voor de soort. De geplande ruimtelijke ontwikkelingen hebben, gezien de beperkte schaal en ligging nabij een reeds intensief gebruikte strandzone, geen negatief effect op de instandhoudingsdoelen en ontwikkelopgaven van deze soort.

Kluut en rosse grutto

De begroeide stranden zijn belangrijk als rustgebied en/of hoogwatervluchtplaats voor de kluut en rosse grutto. De aantallen van de kluut zijn in de Noordzeekustzone relatief laag en gerelateerd aan de populatie in de Waddenzee. De kluut is het gehele jaar aanwezig, maar grotere aantallen maken tijdens de trektijd (juli-november en maart-april) gebruik van de slaap- en hoogwatervluchtplaatsen in de Noordzeekustzone. De belangrijkste slaapplekken en hoogwatervluchtplaatsen liggen op Rottumerplaat, de groene stranden van Ameland en Schiermonnikoog, het Noordzeestrand bij West-Terschelling en de Vliehors op Vlieland (bron: Natura 2000 Beheerplan Noordzeekustzone). Van de Nederlandse populatie rosse grutto's komt een gering deel voor in de Noordzeekustzone. De soort is een doortrekker met hoge dichtheden in het voorjaar (mei) en najaar (augustus-november). De stranden van de gehele Noordzeekustzone worden door de rosse grutto gebruikt als hoogwatervluchtplaats, echter zijn de gebieden De Razende Bol, de Vliehors (Vlieland), de Noordsvaarder (Terschelling) en de plaat van de Engelse Hoek (ten westen van Terschelling) met name belangrijke slaap –en hoogwatervluchtplaatsen (bron: Natura 2000 Beheerplan Noordzeekustzone). Er bevinden zich geen belangrijke slaapplekken van kluut en rosse grutto in de directe omgeving van het plangebied. Verstoring door mechanische effecten is niet aan de orde door de beperkte omvang van de geplande ruimtelijke ontwikkeling. Negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van deze soorten zijn op voorhand uit te sluiten.

3.2.1 Conclusie Natura 2000

Samengevat zijn significante negatieve effecten hebben op de instandhoudingsdoelen van de Natura 2000-gebieden 'Zwanenwater & Pettemerduinen', 'Abtskolk & De Putten' en 'Noordzeekustzone' op voorhand uit te sluiten, met uitzondering van negatieve effecten door stikstofdepositie en de mogelijke realisatie van een Warmte Koude Opslag (WKO). Door de afstand ten opzichte van de beschermde habitats en de leefgebieden van de doelsoorten en de beperkte omvang van de geplande ruimtelijke ontwikkeling wordt geen schade verwacht op de kwalificerende habitats en doelsoorten van de Natura 2000-gebieden door overige verstoringbronnen. Er zal geen fysieke aantasting van aangewezen habitats plaatsvinden. Het plangebied zelf is niet van belang als habitat voor de aangewezen kwalificerende soorten (habitatrichtlijn, broedvogels en niet-broedvogels) van de Natura 2000-gebieden. Er zal met name tijdens de sloop- en bouwfase sprake zijn van enige geluidsverstoring door de bouwwerkzaamheden, maar dit effect is van tijdelijke aard en leidt niet tot aantasting van de instandhoudingsdoelen.

Een AERIUS-berekening is noodzakelijk om te bepalen of er sprake is van stikstofdepositie in de nabijgelegen Natura 2000-gebieden. Mogelijk is vervolgonderzoek noodzakelijk middels een passende beoordeling. Indien sprake is van de realisatie van een WKO installatie moet onderbouwd worden dat er geen sprake is van aantasting van de bodemhydrologie of bodemverontreiniging. Dit heeft mogelijk een negatief effect op soorten en habitattypen van 'Zwanenwater & Pettemerduinen'.

4 Beschermde soorten plangebied

4.1 Methode

Het verzamelen van gegevens heeft op twee manieren plaatsgevonden: via een literatuuronderzoek en een gericht veldonderzoek.

4.1.1 Literatuuronderzoek

Ter ondersteuning van het veldonderzoek werd de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) geraadpleegd. Deze database geeft informatie over waarnemingen van beschermde en zeldzame planten en dieren in Nederland. In de NDFF zijn uitsluitend gevalideerde gegevens opgeslagen. De NDFF is de meest complete databank voor de actuele verspreiding van Nederlandse flora en fauna met meer dan 100 miljoen waarnemingen. De databank wordt dagelijks aangevuld met recente waarnemingen. In de NDFF is voor het onderzoeksgebied gezocht naar waarnemingen van beschermde soorten.

4.1.2 Veldonderzoek

Een onderzoeker van Staring Advies onderzocht het plangebied om een inschatting te maken van de beschermde soorten die aanwezig zijn en om beschermde flora en fauna waar te nemen (zie tabel 1).

Onderzoeker	Bezoekronde	Datum	Tijd	Weersomstandigheden
M. van der Lee	1	18-02-2019	11.30 uur	Onbewolkt, droog, 12°C, wind 0-1 Bft

Tabel 1. Veldonderzoek.

4.2 Resultaten

Deze paragraaf bespreekt de resultaten van het literatuuronderzoek en het veldonderzoek.

4.2.1 Literatuuronderzoek

Flora

De NDFF maakt voor de omgeving van het onderzoeksgebied geen melding van het voorkomen van beschermde plantensoorten.

Broedvogels

De NDFF maakt voor het onderzoeksgebied en omgeving melding van diverse beschermde vogelsoorten. Een deel van de waarnemingen betreft overvliegende vogels zonder binding met het gebied. Een deel van de vogelsoorten kunnen hier of in de omgeving wel een territorium bezetten, waardoor ze gebruik kunnen maken van het plangebied. Van de in de NDFF vermelde buizerd, havik, huismus en sperwer zijn de vaste rust- en verblijfplaatsen en nestlocaties jaarrond beschermd.

Zoogdieren

De NDFF maakt voor het onderzoeksgebied melding van een aantal beschermde zoogdiersoorten. Het betreft de volgende soorten:

- Nationaal beschermde soorten: boommarter, haas, hermelijn, konijn, vos en wezel¹.
- Internationaal beschermde soorten (Habitatrichtlijn): bruinvis, gewone grootoorvleermuis, gewone zeehond, grijze zeehond, ruige dwergvleermuis en watervleermuis.

Amfibieën, reptielen en vissen

De NDFF maakt voor het onderzoeksgebied melding van het voorkomen van een aantal beschermde amfibieën- en reptielensoorten:

- Nationaal beschermde soorten: bruine kikker, gewone pad, meerkikker,
- Internationaal beschermde soorten (Habitatrichtlijn): dikkopschildpad, rugstreeppad en zandhagedis.

Ongewervelde dieren

De NDFF maakt voor het onderzoeksgebied melding van het voorkomen van twee beschermde dagvlindersoorten:

- Nationaal beschermde soorten: bruine eikenpage en duinparelmoervlinder.

---

¹ Deze soorten zijn in de provincie Noord-Holland vrijgesteld van de verboden als bedoeld in artikel 3.10, eerste lid, onderdelen a en b, bij ruimtelijke ontwikkelingen.

4.2.2 Veldonderzoek

In deze paragraaf worden per soortgroep de resultaten van het veldonderzoek besproken.

Flora

Het plangebied bestaat uit een campingterrein. De vegetatie van het campingterrein bestaat hoofdzakelijk uit een kruidenrijke, grazige vegetatie van schrale omstandigheden. Er groeien soorten als kleine leeuwenklauw, gewoon biggenkruid, gewone hoornbloem, duizendblad, jakobskruid, akkervergeet-mij-nietje, hertschoornweegbree, reigersbek en zachte ooievaarsbek. Het struweel bestaat onder andere uit hondsroos, kruipwilg, rode kornoelje en gaspeldoorn.

Tijdens het veldbezoek is een rozet van de zeldzame bijenorchis aangetroffen in het plangebied (zie figuur 12). Deze soort was tot 1 januari 2017 beschermd via de Flora- en faunawet.

Figuur 12. Bijenorchis in het plangebied (foto: M. van der Lee).

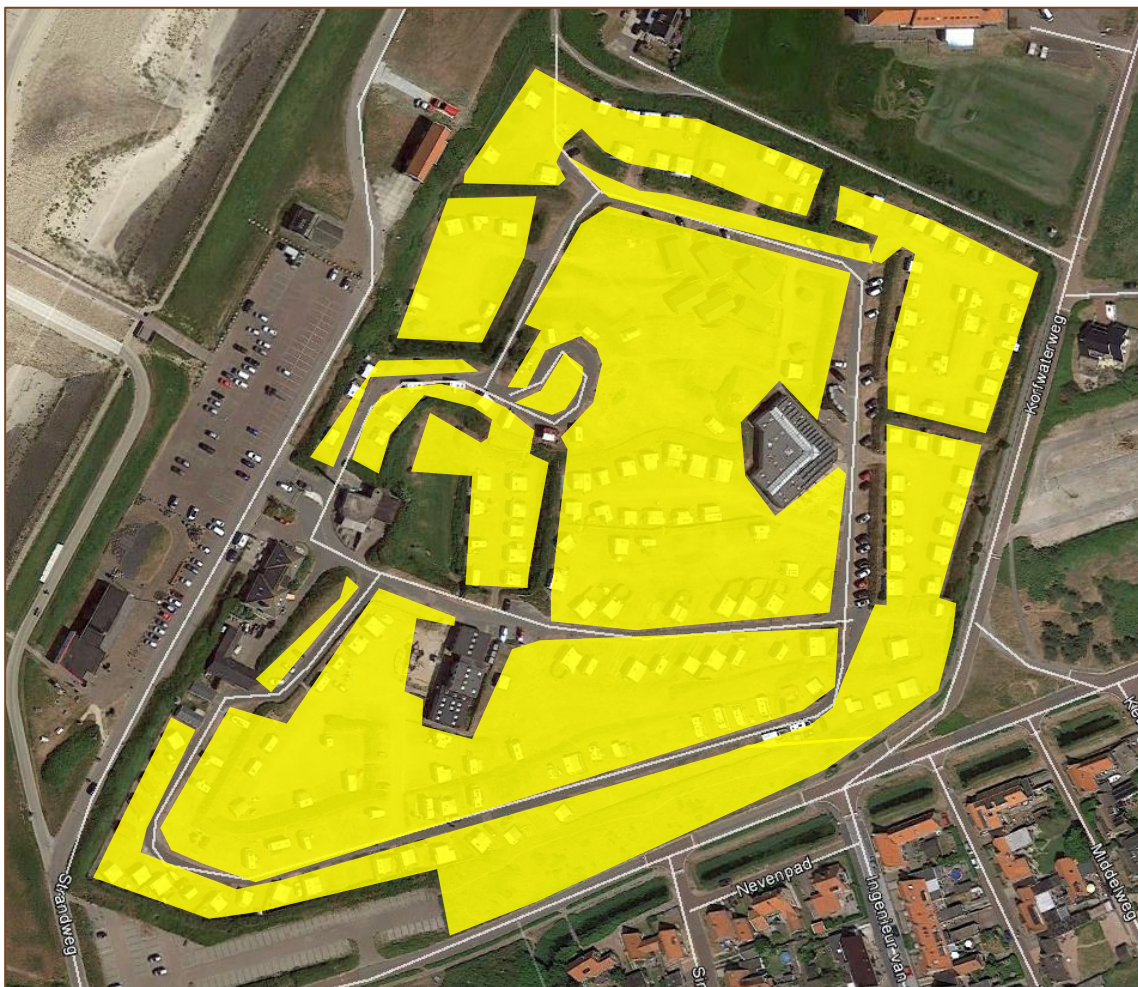
De NDFF (zie paragraaf 4.2.1) maakt geen melding van het voorkomen van beschermde plantensoorten voor de directe omgeving van het plangebied. Vanuit de zeeduin elders in Noord-Holland zijn verschillende groeiplaatsen van het beschermde glad biggenkruid bekend. Tijdens het veldbezoek zijn enkele rozetten aangetroffen die mogelijk glad biggenkruid betreffen (zie foto 2). Overige beschermde plantensoorten worden hier niet verwacht omdat er geen geschikte groeiplaatsen zijn, zo blijkt uit het veldonderzoek.

Glad biggenkruid

Glad biggenkruid is een soort van extensief beheerde akkers, zeeduin en zandige wegbermen. Hier gedijt de soort op snel opwarmende gronden in pioniersstadia. Geschikte groeiplaatsen zijn aanwezig in het plangebied. Tijdens het veldbezoek zijn enkele rozetten gevonden die mogelijk glad biggenkruid betreffen (zie foto 2). Voor zekere determinatie is echter het controleren van de bloeiwijze noodzakelijk. In alle lage, onverharde terreindelen op de camping zijn rozetten aangetroffen of kunnen hier verwacht worden (zie figuur 13).

Foto 2. Mogelijke glad biggenkruid samen met hertshoornweegbree in het plangebied (foto: M. van der Lee).

Figuur 13. Geschikte terreindelen voor glad biggenkruid.

Broedvogels

Een volledige broedvogelkartering heeft niet plaatsgevonden, omdat dit geen onderdeel uitmaakt van de quickscan natuurtoets. Tijdens het veldbezoek zijn in het plangebied en de directe omgeving de volgende vogelsoorten aangetroffen: heggenmus, koolmees, kauw, houtduif, ekster, kneu, groenling en zwarte kraai. Het struweel op en rond de camping is geschikt als broedlocatie voor de aangetroffen soorten heggenmus, kneu en groenling en voor overige soorten als grasmus, winterkoning, merel, putter, fitis, tuinfluiter, braamsluiper en roodborsttapuit.

Jaarrond beschermde nesten

De NDFF vermeldt voor de omgeving van het plangebied het voorkomen van de buizerd, havik, huismus en sperwer waarvan de nesten jaarrond (zie paragraaf 4.2.1) beschermd zijn. Op de camping zijn foeragerende huismussen waargenomen tijdens het veldbezoek. Tijdens het veldbezoek zijn verder geen jaarrond beschermde soorten waargenomen. Bij het hotelgebouw, ten noorden van het plangebied, zijn huismussen waargenomen op het dak.

Gierzwaluw

De gierzwaluw is een uitgesproken zomervogel en is vrijwel uitsluitend van april tot en met oktober in Nederland aanwezig, met de hoogste presentie in mei tot en met juli. De winter wordt in tropisch Afrika doorgebracht. De gierzwaluwen zijn ten tijde van het veldbezoek (februari), uit Nederland vertrokken en deze soort is dan ook niet tijdens het veldbezoek vastgesteld. Er bevinden zich voor deze soort geen geschikte broedlocaties in het plangebied. De bebouwing op het campingterrein is ongeschikt voor de soort, door de beperkte hoogte en het ontbreken van geschikte nestgelegenheden onder het dak of in de gevels. Het hotelgebouw ten noorden van het plangebied is wel geschikt als broedlocatie voor de gierzwaluw.

Huisumus

Uit de directe omgeving van het plangebied zijn waarnemingen van de huismus bekend. Tijdens het veldbezoek zijn huismussen waargenomen op het campingterrein en bij het hotelgebouw ten noorden van het plangebied. Hier zijn in de dakgoot van het hotelgebouw restanten van gebruikte nesten en uitwerpselen aangetroffen (zie rapport 3574). Vermoedelijk worden de ruimten onder de dakpannen van dit gebouw gebruikt als nestlocatie door de huismus. Het omliggend terrein, inclusief de camping in het plangebied, behoren vermoedelijk tot het functioneel leefgebied van deze huismussen. De grazige vegetatie, kruidenrijke ruigte, plekken met open zand bij speelplaatsen en het dicht struweel fungeren als foerageergebied, zandbad, schuilgelegenheid en mogelijk als slaapplaats voor deze mussen.

Buizerd, havik en sperwer

Uit de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen van deze soorten bekend (bron: NDFF). Tijdens het veldbezoek zijn deze soorten niet aangetroffen in het plangebied en de directe omgeving. In het plangebied zijn geen nestlocaties van buizerd, havik, en sperwer of andere boombewonende soorten met jaarrond beschermde nesten aangetroffen. Verder zijn er geen sporen, zoals plukplaatsen, uitwerpselen, veren, braakballen of prooiresten waargenomen. In het plangebied ontbreken geschikte nestlocaties in de vorm van forse bomen in bosschages met voldoende rust en dekking. De aanwezige struwelen zijn laag en dicht begroeid en hierdoor ongeschikt als nestlocatie voor buizerd, havik en sperwer. Sporadisch kan een foeragerend of overvliegend exemplaar van deze soorten in het plangebied worden waargenomen. Er is geen sprake van een essentieel leefgebied.

Grondgebonden zoogdieren

Uit de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen van de strikt beschermde boommarter, bruinvis, gewone zeehond, grijze zeehond, hermelijn en wezel bekend. Tijdens het veldbezoek is een konijn aangetroffen in het plangebied. Verder zijn er diverse sporen van konijn en mol aangetroffen (graafsporen en uitwerpselen). Verder is het aannemelijk dat algemene soorten als egel, haas, vos en algemene (spits)muizen het plangebied als foerageergebied/leefgebied gebruiken.

Boommarter

Er zijn enkele waarnemingen van de boommarter bekend uit de omgeving van het plangebied. Het plangebied zelf is door de openheid en het gebruik als camping grotendeels ongeschikt als leefgebied voor de boommarter. De duinen aan de noordzijde van het plangebied zijn geschikt als leefgebied voor de soort. Door de afwezigheid van holle bomen en de beperkte omvang van het opgaand groen kan aangenomen worden dat het plangebied geen functioneel leefgebied voor de boommarter is. Een vaste verblijfplaats van de boommarter is niet aanwezig in het plangebied. Incidenteel kan een enkel rondzwervend exemplaar het plangebied doorkruisen.

Bruinvis, gewone zeehond en grijze zeehond

Deze beschermde soorten zijn strikt gebonden aan het open water en de kustzone van de Noordzee. Het plangebied is ongeschikt als leefgebied voor deze soorten. Het voorkomen van deze soorten is hier uitgesloten.

Hermelijn en wezel

In de provincie Noord-Holland zijn de kleine marterachtigen bunzing, hermelijn en wezel niet meer vrijgesteld in het kader van de Wet natuurbescherming. Dit betekent dat bij bepaalde activiteiten onderzocht dient te worden of deze activiteiten schadelijk kan zijn voor de rustplaatsen van deze kleine marterachtigen of dat dieren worden gedood.

De NDFF maakt melding van het voorkomen van de hermelijn en wezel voor de omgeving van het plangebied. Het plangebied is plaatselijk geschikt als leefgebied voor deze soorten door de aanwezigheid van struweel, kruidenrijk grasland, ruigte en enkele heggen. Het leefgebied van kleine marterachtigen als hermelijn en wezel zal echter met name in de nabijgelegen duinen liggen, waar meer voedsel, rust en dekking aanwezig is. Incidenteel kan het plangebied doorkruist worden door een rondzwervende marterachtige, maar een verblijfplaats wordt hier niet verwacht door het intensieve beheer, gebiedsgebruik als camping en het ontbreken van voldoende geschikte schuilgelegenheden.

Overige strikt beschermde grondgebonden zoogdiersoorten worden niet verwacht door het ontbreken van geschikt leefgebied. Het bronnenonderzoek bevestigt de afwezigheid van overige strikt beschermde grondgebonden zoogdieren.

Vleermuizen

De NDFF maakt melding van gewone grootoorvleermuis, ruige dwergvleermuis en watervleermuis voor de omgeving van het plangebied. Een bijgebouw op het campingterrein is door de aanwezigheid van een dakbeschot en spouwmuur geschikt als verblijfplaats voor gebouwbewonende soorten als de gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis en laatvlieger. Enkele openingen in de gevels, het dak en de boeiboord bieden toegang tot geschikte verblijfruimten voor vleermuizen (zie foto's 9 t/m 12).

Foto 9 t/m 12. Potentieel geschikte invliegopeningen voor vleermuizen (foto's: M. van der Lee).

In het plangebied zelf zijn geen bomen aanwezig. Zodoende zijn er ook geen potentieel geschikte verblijfplaatsen voor boombewonende vleermuizen, zoals de ruige dwergvleermuis en watervleermuis, aanwezig. Een verblijfplaats van boombewonende soorten is dan ook uitgesloten in het plangebied.

Het plangebied is door de openheid slechts marginaal geschikt als foerageergebied voor een enkele matig kritische vleermuissoort, zoals gewone dwergvleermuis.

Amfibieën

Beschermde amfibieën zijn tijdens het veldbezoek niet aangetroffen. Er is binnen het plangebied, met uitzondering van een waterput, geen open water aanwezig. Geschikt voortplantingshabitat voor amfibieën is niet aanwezig. Het plangebied is plaatselijk geschikt als landhabitat voor algemene amfibieënsoorten als bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander. Uit de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen van de strikt beschermde rugstreeppad bekend.

Rugstreeppad

De rugstreeppad is een bewoner van zandige terreinen met dynamische omstandigheden, zoals de duinen, de uiterwaarden van de grote rivieren, opgespoten terreinen, heidevelden en zand- en steengroeven (Kennisdocument rugstreeppad, 2017). Rugstreeppadden beschikken over het vermogen om binnen afzienbare tijd nieuwe geschikte locaties te koloniseren. Open zand is uitsluitend zeer plaatselijk aanwezig bij enkele speeltoestellen op het campingterrein. Er bevinden zich in geen geschikte voortplantingswateren en het plangebied is in de huidige situatie ongeschikt als landhabitat door het ontbreken van een goed vergraafbare (zand)bodem, open terreinen zonder begroeiing (pionierssituaties) en andere schuilgelegenheden.

Mogelijk wordt er bij de herinrichting van het plangebied gebruik gemaakt van een warmtepomp, via een Warmte koude Opslag (WKO). In een WKO installatie wordt bodemenergie gebruikt voor het verwarmen en koelen van gebouwen. In de winter zal warmte worden onttrokken aan het grondwater, waarbij gelijktijdig koude wordt ingevoerd. In de zomer zal koude worden onttrokken en wordt daarmee de onttrokken warmte terug gevoerd (zie figuur 11). De bronnen worden, afhankelijk van de bodemsamenstelling en diepte van watervoerende pakketten, meestal tussen de 50 en 150 meter diep geboord. Indien een WKO installatie gerealiseerd wordt, heeft dit mogelijk een negatief effect op het vochtige leefgebied van de rugstreeppad ten noorden van het plangebied. Bij het boren is er risico op lekkage van een waterscheidende laag, verspreiding van bodemverontreiniging, verstoren van kwel- en grondwaterstromen etc. De installatie van een WKO heeft een vergunningplicht en een rapportageplicht aan de provincie (bron: website RVO). Indien sprake is van de realisatie van een WKO installatie moet onderbouwd worden dat er geen sprake is van aantasting van de bodemhydrologie of bodemverontreiniging, die via de warmtepomp verspreid kan worden.

Tijdens de aanlegfase is vestiging van de rugstreeppad wel mogelijk door het tijdelijk ontstaan van geschikt leefgebied. Het is mogelijk dat tijdens de werkzaamheden vergraafbare (zand)bodem ontstaat, bijvoorbeeld na het slopen van bestaande opstallen of bij het bouwrijp maken van de locaties voor de vakantiehuisjes. Uit de NDFF blijken er meerdere waarnemingen te zijn van rugstreeppad op hemelsbreed minder dan één kilometer van het plangebied. Deze recente waarnemingen (2018 en 2019) betroffen meerdere exemplaren, op circa dan 1 kilometer afstand van het campingterrein. De waarnemingen zijn op een dusdanige korte afstand gedaan, dat de rugstreeppadden het plangebied eenvoudig kunnen bereiken. Vestiging moet daarom voorkomen worden door

het ongeschikt houden van het terrein en/of het plaatsen van een amfibiewerend scherm (paddenscherm) om kolonisatie te voorkomen.

Overige strikt beschermde amfibieënsoorten worden hier niet verwacht door het ontbreken van geschikt leefgebied.

Reptielen

Tijdens het veldbezoek zijn geen reptielen aangetroffen. De NDFF meldt de strikt beschermde dikkopschildpad en de zandhagedis voor de omgeving van het plangebied. De waarneming van de dikkopschildpad (een zeeschildpaddensoort) betreft een aangespoeld exemplaar op het nabijgelegen Noordzeestrand. Dikkopschildpadden zijn dwaalgasten. Ze gebruiken geen Nederlandse stranden voor het afzetten van eieren. Af en toe spoelt er een, uit koers geraakt, dier aan (bron: RAVON).

Zandhagedis

De zandhagedis komt met name voor in heideterreinen, spoorbermen en structuurrijke bosranden. Daarnaast komt de soort voor nabij de (half)open zeeduinen. Het is van belang dat er veel structuur aanwezig is in de vegetatie. In heterogene heideterreinen zijn onder andere jonge – en oude struikheiplanten, hogere grassen en ‘kale’ zandbodems aanwezig (Kennisdocument zandhagedis, 2017). Open zandgronden met rulle zandbodems zijn van belang voor de ei-afzet. In de duinen zorgt helm vaak voor vegetatiestructuur binnen het leefgebied. De NDFF meldt het voorkomen van de zandhagedis voor de omgeving van het plangebied. De soort is aangetroffen in de duinen ten noorden van het plangebied. Een populatie van de zandhagedis wordt niet verwacht in het plangebied, aangezien geschikt leefgebied ontbreekt. Open zand is uitsluitend zeer plaatselijk aanwezig bij enkele speeltoestellen op het campingterrein. Ook structuurrijke vegetatie ontbreekt in het plangebied. Incidenteel gebruik van het plangebied door een rondzwervend exemplaar is mogelijk.

Vissen

Er is binnen het plangebied, met uitzondering van een waterput, geen open water aanwezig. Beschermde vissoorten worden hier niet verwacht. Er zijn vanuit de literatuur geen waarnemingen van beschermde vissoorten bekend uit het plangebied en de directe omgeving.

Ongewervelde dieren

Uit de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen van de beschermde dagvlinders bruine eikenpage en duinparelmoervlinder bekend (zie paragraaf 4.2.1). Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde ongewervelde dieren aangetroffen. Deze worden ook niet verwacht door het ontbreken van geschikte leefgebieden.

Bruine eikenpage

De bruine eikenpage is een soort van bosranden, open bospaden, eikenhakhout, kapvlakten in eikenbossen en jonge eikenaanplant. In de duinen vliegt de soort bij gedrongen eikenstruweel, bij vrijstaande eikjes in het open duingebied en in open

eikenbossen van de binnenduinen. Op korte afstand zijn doorgaans plaatsen aanwezig waar nectar gevonden kan worden. In het plangebied wordt de soort niet verwacht. De waardplant (zomereik) ontbreekt en de vegetatie is verder ongeschikt. Plaatselijk zijn wel geschikte nectarplanten als jacobskruiskruid te vinden op het campingterrein, maar door het beperkte nectaraanbod en het ontbreken van geschikt leefgebied en de waardplant, wordt hier geen essentieel leefgebied van de soort verwacht.

Duinparelmoervlinder

De duinparelmoervlinder is een soort van open duingraslanden en vochtige duinvalleien, met een soortenrijke vegetatie met een mozaïekstructuur en een geleidelijke overgang in hoogte en soortensamenstelling. De waardplanten zijn diverse soorten viooltjes. In het plangebied wordt de soort niet verwacht. De vegetatie in het plangebied is ongeschikt als leefgebied voor de duinparelmoervlinder en de waardplant (met name duinviooltje) ontbreekt.

5 Wet natuurbescherming

De Wet natuurbescherming volgt in hoofdlijnen de bepalingen uit de Vogel- en Habitatrichtlijn op. De belangrijkste beschermde natuurwaarden in de Wet Natuurbescherming zijn:

- Beschermde natuurgebieden (Natura 2000-gebieden).
- Aangepaste soortenlijst beschermde planten en dieren.
- Expliciete vermelding intrinsieke waarde van natuur (art. 1.10).
- Algemene zorgplicht voor natuurgebieden en in het wild levende dieren, planten en hun leefomgeving (art. 1.11).
- Actieve soortenbescherming (art. 1.12): verplichting voor provincies.

Alle natuurlijk in het wild levende vogels, meeste inheemse zoogdieren, alle inheemse amfibieën en reptielen, en een aantal vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten zijn beschermd.

In dit hoofdstuk wordt vastgesteld of beschermde soorten flora en fauna aanwezig zijn of verwacht worden op de locatie. Vervolgens wordt bepaald of ze mogelijk nadelige effecten kunnen ondervinden van de geplande werkzaamheden. Deze effecten worden getoetst aan de verbondsbepalingen uit de Wet natuurbescherming (zie bijlage 3 en 4). Wanneer de Wet natuurbescherming (mogelijk) wordt overtreden wordt geadviseerd over het uitvoeren van aanvullend onderzoek en/of het aanvragen van een ontheffing.

Flora

Beschermde plantensoorten zijn niet aangetroffen en worden, met uitzondering van glad biggenkruid, niet verwacht door het ontbreken van geschikte groeiplaatsen.

Glad biggenkruid

Uit de NDFF zijn waarnemingen van het beschermde glad biggenkruid bekend uit de omgeving van het plangebied. Het plangebied is plaatselijk geschikt als groeiplaats voor deze beschermde soort. Tijdens het veldbezoek zijn enkele rozetten gevonden die vermoedelijk glad biggenkruid betreffen. Aanvullend onderzoek tijdens de bloeiperiode (juni – september) is noodzakelijk om na te gaan of de soort voorkomt in het plangebied. Indien de soort voorkomt binnen de invloedsfeer van geplande werkzaamheden is het aanvragen van ontheffing noodzakelijk en zal een aangepaste werkwijze vereist zijn, om de instandhouding van de lokale populatie te waarborgen.

Aanvullend onderzoek naar het voorkomen van overige beschermde plantensoorten en/of het aanvragen van een ontheffing is niet noodzakelijk.

Bijenorchis

Tijdens de quickscan natuurtoets is één rozet van de bijenorchis waargenomen in het plangebied. Bijenorchis is een vrij zeldzame soort in Nederland. De soort groeit op grazige, min of meer vochtige, kalkhoudende grond in kalkgraslanden en bermen, aan slootkanten, op opgespoten terreinen (bron: Soortenbank.nl). Deze plantensoort was onder de voormalige Flora- en faunawet beschermd. In de Wet natuurbescherming is de bijenorchis niet meer als strikt beschermde soort opgenomen. Om invulling te geven aan de zorgplicht wordt sterk aangeraden om de aanwezige groeiplaatsen van de bijenorchis op te sporen en zoveel mogelijk te behouden en indien noodzakelijk exemplaren te verplaatsen. De werkwijze wordt bij voorkeur in een ecologisch werkprotocol vastgelegd.

Broedvogels

Alle aangetroffen en te verwachten vogelsoorten zijn beschermd krachtens de Wet natuurbescherming (Vogelrichtlijn). Ontheffing voor deze diergroep is niet mogelijk. Dit betekent dat het opzettelijk verstoren, verontrusten, doden en anderszins nadelig beïnvloeden van deze soortgroep niet is toegestaan. Daarom moet er buiten het broedseizoen gestart worden met de werkzaamheden. Als de werkzaamheden in volle gang zijn bij aanvang van het broedseizoen, is het verstoringeffect op (broed)vogels minimaal. Het broedseizoen ligt, afhankelijk van de weeromstandigheden en aanwezige soorten, ruwweg tussen 15 maart en 15 juli. Broedgevallen buiten deze periode zijn ook beschermd.

Vogelsoorten waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn

In het plangebied en de directe omgeving zijn waarnemingen bekend van de buizerd, havik, huismus en sperwer, waarvan de nestlocaties jaarrond beschermd zijn.

Huisumus

In het hotelgebouw te noorden van het plangebied bevinden zich mogelijk nestlocaties van deze gebouwbewonende soort met jaarrond beschermde nesten. Van de huismus zijn sterke aanwijzingen gevonden dat hier sprake is van een nestlocatie. In het plangebied zelf worden geen nestlocaties van de huismus verwacht. Het campingterrein behoort mogelijk wel tot het functioneel leefgebied van de huismussen die bij het hotelgebouw broeden. Aanvullend onderzoek naar het voorkomen van de soort is noodzakelijk.

Buizerd, havik en sperwer

Voor de in de NDFF vermelde jaarrond beschermde buizerd, havik en sperwer en overige roofvogels is het uitgesloten dat het plangebied en de directe omgeving ervan van essentieel belang is. Deze roofvogels broeden vermoedelijk elders in een omgeving, waar bosschages met voldoende rust en dekking aanwezig zijn, zoals bij de duinen ten noorden van het plangebied. Aanvullend onderzoek naar de aanwezigheid van nesten van deze soorten is niet noodzakelijk.

Overige soorten met jaarrond beschermde soorten worden niet verwacht binnen de invloedsfeer van de geplande werkzaamheden.

Grondgebonden zoogdieren

Tijdens het veldbezoek zijn (sporen van) konijn en mol waargenomen in het plangebied. Het plangebied wordt verder mogelijk gebruikt als leef- of foerageergebied door egel, haas, vos en algemene muizen en spitsmuizen. Voor deze soorten grondgebonden zoogdieren geldt in de provincie Noord-Holland automatisch de vrijstellingsregeling bij ruimtelijke ingrepen. De NDFF vermeldt de strikt beschermde boommarter, bruinvis, gewone zeehond, grijze zeehond, hermelijn en wezel voor de omgeving van het plangebied.

Bruinvis, gewone zeehond, grijze zeehond

Deze soorten zijn gebonden aan de Noordzee(kust). Het plangebied is niet van belang als leefgebied voor deze soorten. Aanvullend onderzoek naar het voorkomen van deze zoogdiersoorten en/of het aanvragen van een ontheffing is dan ook niet noodzakelijk.

Boommarter, hermelijn en wezel

Sporadisch kunnen deze strikt beschermde soorten het plangebied doorkruisen of als foerageergebied gebruiken. Er is echter geen sprake van een vaste rust- en verblijfplaats of een essentieel leefgebied. Aanvullend onderzoek naar het voorkomen van deze zoogdiersoorten en/of het aanvragen van een ontheffing is dan ook niet noodzakelijk.

Zorgplicht konijn en overige grondgebonden zoogdieren

In het kader van de zorgplicht dient voorkomen te worden dat konijnen en andere grondgebonden zoogdieren onnodig verontrust of gedood worden tijdens de werkzaamheden. Het is daarom wenselijk om voorzichtig, met eventuele tussenpauzes, één kant op te werken tijdens de graafwerkzaamheden, zodat de dieren in de burcht de gelegenheid krijgen om te vluchten. De graafwerkzaamheden worden bij voorkeur niet in de voortplantingstijd van het konijn uitgevoerd. De voortplantingstijd valt globaal in de periode van januari tot in juli (bron: Zoogdiervereniging). De werkwijze wordt bij voorkeur in een ecologisch werkprotocol vastgelegd.

Vleermuizen

Om te bepalen of aanvullend onderzoek naar vleermuizen noodzakelijk is, worden de resultaten van de quickscan getoetst aan de checklist van Het Protocol voor vleermuisinventarisaties van de Gegevensautoriteit Natuur en de Zoogdiervereniging VZZ. Hieronder zijn de relevante passages uit de checklist weergegeven:

1. Zijn er gebouwen die gesloopt of gerenoveerd worden?

Ja → Nader onderzoek naar kraam-, zomer- en paarverblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen is noodzakelijk.

2. Zijn er bomen met potentieel geschikte holten die gekapt of gesnoeid worden?

Nee → Nader onderzoek naar zomer- en paarverblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen is niet noodzakelijk.

3. Maken de struiken, gewassen, boom (bomen) deel uit van een mogelijke route/verbinding of een essentieel foerageergebied?

Nee → Nader onderzoek naar foerageergebieden en vliegroutes van vleermuizen is niet noodzakelijk.

Een bijgebouw op de camping is geschikt als verblijfplaats voor verschillende gebouwbewonende soorten als gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis en laatvlieger. Aanvullend onderzoek naar deze soorten is noodzakelijk. Hiervoor dienen 3 avond- of ochtendronden in de periode 15 mei – 15 juli en 2 avondronden in de periode 15 augustus – 1 oktober uitgevoerd te worden.

Overige soortgroepen

Gezien het ontbreken van geschikt leefgebied zijn beschermde amfibieën, reptielen, vissen en/of ongewervelde dieren, met uitzondering van enkele algemene soorten als bruine kikker en gewone pad, niet te verwachten in het plangebied. Voor deze soorten geldt in de provincie Noord-Holland automatisch de vrijstellingsregeling bij ruimtelijke ingrepen. Strikt beschermde soorten, zoals de uit de omgeving bekende bruine eikenpage, duinparelmoervlinder en zandhagedis, worden niet verwacht door het ontbreken van geschikt leefgebied. Het uitvoeren van een aanvullend onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is niet noodzakelijk voor deze soort(groep)en. De rugstreeppad kan zich mogelijk vestigen in het plangebied door aanwezigheid in de nabije omgeving. Bovendien heeft de mogelijke realisatie van een KWO een negatief effect op het leefgebied van de soort.

Rugstreeppad

Mogelijk wordt er bij de herinrichting van het plangebied gebruik gemaakt van een warmtepomp, via een Warmte koude Opslag (WKO). In een WKO installatie wordt bodemenergie gebruikt voor het verwarmen en koelen van gebouwen. De bronnen worden meestal tussen de 50 en 150 meter diep geboord. Indien een WKO installatie gerealiseerd wordt, heeft dit mogelijk een negatief effect op het vochtige leefgebied van de rugstreeppad ten noorden van het plangebied. De installatie van een WKO heeft een vergunningplicht en een rapportageplicht aan de provincie (bron: website RVO). Indien sprake is van de realisatie van een WKO installatie moet onderbouwd worden dat er geen sprake is van aantasting van de bodemhydrologie of bodemverontreiniging, die via de warmtepomp verspreid kan worden.

Tijdens de aanlegfase is vestiging van de rugstreeppad mogelijk door het tijdelijk ontstaan van geschikt leefgebied. Vestiging moet daarom voorkomen worden door het ongeschikt houden van het terrein en/of het plaatsen van een amfibiewerend scherm (paddenscherm) om kolonisatie te voorkomen.

6 Conclusie

Aan de hand van de resultaten van de quickscan natuurtoets en de voortoetsing NNN en Natura 2000 voor het plangebied 'campingterrein Strandweg 3 in Petten' kan de volgende conclusie worden getrokken:

Beschermde natuurgebieden

NNN

De kernkwaliteiten van de NNN worden niet aangetast door de geplande ruimtelijke ontwikkeling. Verder toetsing of een vergunningsaanvraag zijn niet noodzakelijk.

Natura 2000

De instandhoudingsdoelen van de Natura 2000-gebieden 'Zwanenwater & Pettemerduinen' en 'Noordzeekustzone' worden mogelijk aangetast door stikstofdepositie en de mogelijke realisatie van een Warmte Koude Opslag (WKO). Het uitvoeren van een AERIUS-berekening is noodzakelijk. Indien sprake is van de realisatie van een WKO installatie moet onderbouwd worden dat er geen sprake is van aantasting van de bodemhydrologie of bodemverontreiniging, die via de warmtepomp verspreid kan worden. Dit heeft mogelijk een negatief effect op de groenknolorcис, rugstreepad en vochtige habitattypen van 'Zwanenwater & Pettemerduinen'.

Beschermde soorten

Aanvullend onderzoek naar het voorkomen van glad biggenkruid, huismus en gebouwbewonende vleermuizen is noodzakelijk in het kader van de Wet natuurbescherming.

Aanvullend onderzoek of het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming is niet noodzakelijk voor overige beschermde plant- en/of diersoorten.

Rugstreepad

Tijdens de aanlegfase is vestiging van de rugstreepad mogelijk door het tijdelijk ontstaan van geschikt leefgebied. Vestiging moet daarom voorkomen worden door het ongeschikt houden van het terrein en/of het plaatsen van een amfibiewerend scherm (paddenscherm) om kolonisatie te voorkomen.

Zorgplicht

Bij de uitvoer van werkzaamheden dient extra wel rekening gehouden te worden met bijenorchis, broedvogels (met name tapuit), konijn en overige grondgebonden zoogdieren. De werkwijze wordt bij voorkeur in een ecologisch werkprotocol vastgelegd.

Literatuurlijst

- Koffijberg K., Cottaar F. & van der Jeugd H. 2005. Pleisterplaatsen van Dwergganzen *Anser erythropus* in Nederland. SOVON-informatierapport 2005/06. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Beek-Ubbergen.
- Bos, F., et al. 2006. "De Dagvlinders van Nederland – Verspreiding en Bescherming". Nederlandse Fauna 7. De Vlinderstichting. Eerste druk. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- Broekhuizen, S., et al. 1992. "Atlas van de Nederlandse Zoogdieren". Contactgroep Zoogdierinventarisatie en Vereniging voor Veldbiologie (KNNV). Derde druk. Pirola, Schoorl.
- Ravon (2019), geraadpleegd via www.ravon.nl/
- Zoogdierversameniging (2019), geraadpleegd via www.zoogdierversameniging.nl/
- Vlinderstichting (2019), geraadpleegd via www.vlindernet.nl
- Netwerk Groene Bureaus, werkgroep 'Standaarden en protocollen' (2017) Soortinventarisatieprotocollen in het kader van de Wet natuurbescherming, versie juli 2017. www.netwerkgroenebureaus.nl.
- Ministerie van Infrastructuur en Milieu, Kaartenbijlage Natura 2000-beheerplan
- Aanwijzingsbesluit Natura 2000-gebied Noordzeekustzone, De Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.
- Noordzeekustzone Periode 2016-2022 (Juli 2016).
- Aanwijzingsbesluit Natura 2000-gebied Zwanenwater & Pettemerduinen, De Staatssecretaris van Economische Zaken.
- Aanwijzingsbesluit Natura 2000-gebied Abtskolk & De Putten, De Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.
- Ministerie van Infrastructuur en Milieu, Natura 2000-beheerplan Noordzeekustzone Periode 2016-2022.
- Provincie Noord-Holland, Natura 2000 Beheerplan Zwanenwater & Pettemerduinen 2018-2024.
- www.soortenbank.nl
- Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF)
- www.verspreidingsatlas.nl

Bijlagen

- 1   **Impressie plangebied**
- 2   **Instandhoudingsdoelen Zwanenwater & Pettemerduinen**
- 3   **Instandhoudingsdoelen Abtskolk & De Putten**
- 4   **Instandhoudingsdoelen Noordzeekustzone**
- 5   **Wettelijk kader**
- 6   **Beschermde plant- en diersoorten**

Bijlage 1 Impressie plangebied

Bijlage 2 Instandhoudingsdoelstellingen Natura 2000-gebied 'Zwanenwater & Pettemerduinen'

Habitatrichtlijn: Habitattypen

H2110 Embryonale duinen

Doel Behoud oppervlakte en kwaliteit.

Toelichting Het habitatype embryonale duinen is langs de Hollandse kust betrekkelijk zeldzaam. Het habitatype komt in het gebied met een beperkt oppervlakte voor en is van goede kwaliteit.

H2120 Witte duinen

Doel Behoud oppervlakte en verbetering kwaliteit.

Toelichting Het habitatype witte duinen in goede kwaliteit is momenteel zeldzaam in de Hollandse duinen. De kwaliteit kan worden verbeterd. De verbetering van de kwaliteit is mede van belang voor verbetering van de kwaliteit van habitatype grijze duinen (H2130).

H2130 *Grijze duinen

Doel Behoud oppervlakte en kwaliteit grijze duinen, *kalkrijk* (subtype A) en uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit grijze duinen, *kalkarm* (subtype B).

Toelichting Uitbreiding van de oppervlakte en verbetering van de kwaliteit van het habitatype grijze duinen, *kalkarm* (subtype B) is nodig gezien de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding. Grijze duinen, *kalkrijk* (subtype A) komen ook met een relatief beperkte oppervlakte in dit gebied voor. De kalkrijke grijze duinen zijn overwegend goed ontwikkeld.

H2140 *Duinheiden met kraaihei

Doel Behoud oppervlakte en kwaliteit.

Toelichting Het habitatype duinheiden met kraaihei is momenteel in goede kwaliteit en over voldoende oppervlakte aanwezig zowel in de vorm van duinheiden met kraaihei, *vochtig* (subtype A) als duinheiden met kraaihei, *droog* (subtype B). De doelstelling geldt voor alle subtypen van dit habitatype.

H2150 *Duinheiden met struikhei

Doel Behoud oppervlakte en kwaliteit.

Toelichting Duinheiden met struikhei komen in matig ontwikkelde vorm en met een geringe oppervlakte voor in het gebied.

H2170 Kruipwilgstruwelen

Doel Behoud oppervlakte en kwaliteit.

Toelichting Het habitatype kruipwilgstruwelen is momenteel in goede kwaliteit en over voldoende oppervlakte aanwezig.

H2180 Duinbossen

Doel Behoud oppervlakte en kwaliteit duinbossen, *droog* (subtype A) en duinbossen, *vochtig* (subtype B).

Toelichting Duinbossen, *droog* (subtype A) komen over een beperkte oppervlakte voor, en duinbossen, *vochtig* (subtype B) over een vrij grote oppervlakte. De kwaliteit van beide subtypen is goed. Voldoende oppervlakte en goede kwaliteit zijn aanleiding tot de doelstelling behoud van de oppervlakte en behoud van de kwaliteit.

H2190 Vochtige duinvalleien

Doel Behoud oppervlakte en kwaliteit vochtige duinvalleien, *kalkrijk* (subtype B), vochtige duinvalleien, *ontkalkt* (subtype C), vochtige duinvalleien, *hoge moerasplanten* (subtype D) en uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit vochtige duinvalleien, *open water* (subtype A).

Toelichting Door de aanwezigheid van duinmeren is het gebied van bijzonder belang voor het habitatype vochtige duinvalleien. Het gebied levert een zeer grote bijdrage aan het landelijke doel voor het subtype vochtige duinvalleien, *hoge moerasplanten* (subtype D) dat in zowel goede als matige kwaliteit voorkomt langs de duinmeren. In de valleien komen kleine arealen voor met in hoofdzaak goede kwaliteit van kalkrijke vegetaties (vochtige duinvalleien, *kalkrijk* (subtype B)) en zwarte zeggenvegetatie (vochtige duinvalleien, *kalkarm* (subtype C)). Voor de in zeer klein areaal aanwezige pionierbegroeiingen op de oevers van de

duinmeren (vochtige duinvalleien, *open water* (subtype A)) zijn uitbreiding van de oppervlakte en verbetering van de kwaliteit gewenst.

H6230 *Heischrale graslanden

Doel Uitbreiding oppervlakte en behoud kwaliteit.

Toelichting Het habitatype is één van de beste voorbeelden van heischrale graslanden in de duinen. Het betreft het enige duingebied van het vasteland van Nederland dat voor dit habitatype is aangewezen.

Heischrale graslanden komen hier in smalle zones voor op overgangen van duinhei naar kleine zeggenvegetaties.

H6410 Blauwgraslanden

Doel Behoud oppervlakte en kwaliteit.

Toelichting Het habitatype komt met een kleine oppervlakte voor op enkele locaties, vooral in het deelgebied Pettemerduinen.

H7210 *Galigaanmoerassen

Doel Behoud oppervlakte en kwaliteit.

Toelichting In de vastelandsduinen tussen Noordwijk en Den Helder zijn galigaanvegetaties zeer zeldzaam. Het habitatype galigaanmoerassen is momenteel in goede kwaliteit en over een redelijke oppervlakte in dit gebied aanwezig. Voor duurzaam behoud is de ontwikkeling van jonge stadia van belang.

Vogelrichtlijn: Broedvogels

A017 Aalscholver

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 790 paren.

Toelichting In het begin van de vorige eeuw was de aalscholver een geregelde broedvogel, die echter consequent werd bestreden. Het laatste broedgeval kwam voor in 1927. Hervestiging van de soort vond plaats in 1989, waarna de aantallen sterk toe zijn genomen. Het gemiddelde van de periode 1999-2003 is 790 broedparen. Het hoogste aantal tot op heden was in 2005: 1.235 paren. Gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding is behoud op een bescheiden niveau voldoende. Het gebied heeft voldoende draagkracht voor een sleutelpopulatie.

A021 Roerdomp

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 2 paren (territoria).

Toelichting De roerdomp is van oudsher een onregelmatige broedvogel van het rietmoeras die in menig jaar ontbreekt. Het maximum in 1995 betrof 6 territoria. Vanaf 2000 is de soort weer een jaarlijkse broedvogel met 1-3 territoria. Het gebied levert onvoldoende draagkracht voor een sleutelpopulatie. Het betreft een relatief geïsoleerde broedplaats, die een schakel vormt tussen de Zaanstreek en de Waddeneilanden.

A034 Lepelaar

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 55 paren.

Toelichting Al meer dan 100 jaar bevindt zich een kolonie lepelaars in het rietmoeras van het Zwanenwater. Maximaal zijn in begin vorige eeuw rond de 200 nesten geteld, in de jaren zestig 176 paren (1963). Hoewel predatie door vossen in sommige jaren voor problemen heeft gezorgd, is in recente tijd nog steeds een flinke kolonie aanwezig met bijvoorbeeld 105 nesten in 1998; in 2002 werden 75 nesten geteld. In 2003 kwam het aantal echter uit op slechts 20 paren. Het gemiddelde van de periode 1999-2003 is 56 broedparen. Gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding is behoud voldoende. Het gebied heeft voldoende draagkracht voor een sleutelpopulatie.

A277 Tapuit

Doel Uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 20 paren.

Toelichting In de duinen van het Zwanenwater hebben van oudsher enige tientallen paren tapuiten in het open duin gebroed. In de periode 1996-2000 was het gemiddelde aantal 22 broedparen. De tweede helft van de jaren negentig was het aantal meerdere jaren hoger dan 20 broedparen, met in 1998 een voorlopig maximum van 28 paren. Gemiddeld werden in de periode 1999- 2003 15 paren vastgesteld. Na 2002 viel het aantal paren echter terug van 17 naar 3-4 in 2005-2008. Gezien de dalende lokale trend, het landelijke aantalsdoel en de haalbare historische potentie (gemiddelde 1996-2000) wordt uitbreiding van het leefgebied en een licht

herstel van het populatieaantal haalbaar geacht. Mogelijk profiteert de soort van de gewenste uitbreiding en verbetering van het kalkarme subtype van het habitatype grijze duinen (H2130B) in het gebied. Het gebied levert onvoldoende draagkracht voor een sleutelpopulatie, maar draagt wel bij aan de draagkracht in de regio Hollandse Duinen ten behoeve van een regionale sleutelpopulatie.

Vogelrichtlijn: Niet-broedvogels

A042 Dwergganzen

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 20 vogels (seizoensmaximum).

Toelichting De aantallen dwergganzen zijn van grote nationale betekenis. Het gebied heeft voor de soort met name een functie als slaappleats. De aantallen fluctueren enigszins, beschikbare gegevens zijn nog niet geschikt voor trendanalyse. Handhaving van de huidige situatie is voldoende, want de oorzaak voor de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding is gelegen buiten Nederland.

A056 Slobeend

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 90 vogels (seizoensmaximum).

Toelichting Het gebied heeft voor de slobeend met name een functie als foerageergebied. Trendgegevens zijn niet beschikbaar. Handhaving van de huidige situatie is voldoende, want de landelijke staat van instandhouding is gunstig.

Bijlage 3 Instandhoudingsdoelstellingen Natura 2000-gebied 'Abtskolk & De Putten'

Vogelrichtlijn: Niet-broedvogels

A042 Dwerggans

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 20 vogels (seizoensmaximum).

Toelichting De aantallen dwergganzen zijn van grote nationale betekenis. Het gebied heeft voor de soort met name een functie als slaappleats. De aantallen fluctueren enigszins, beschikbare gegevens zijn nog niet geschikt voor trendanalyse. Handhaving van de huidige situatie is voldoende, want de oorzaak voor de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding is gelegen buiten Nederland.

Kolgans

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 1.000 Kolganzen (gemiddeld seizoenmaximum).

Smient

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 1.600 Smienten (gemiddeld seizoenmaximum).

Grauwe gans

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 600 Grauwe ganzen (gemiddeld seizoenmaximum).

Bijlage 4 Instandhoudingsdoelstellingen Natura 2000-gebied 'Noordzeekustzone'

Habitatrichtlijn: Habitattypen

H1110 Permanent overstroomde zandbanken

Doel Behoud oppervlakte en kwaliteit permanent overstroomde zandbanken, *Noordzee-kustzone* (subtype B). Toelichting Het subtype permanent overstroomde zandbanken, *Noordzee-kustzone* (subtype B) komt voor in de buitendelta's bij de zeegaten. Dit subtype verkeert landelijk in een matig ongunstige staat van instandhouding.

H1140 Slik- en zandplaten

Doel Behoud oppervlakte en kwaliteit slik- en zandplaten, *Noordzee-kustzone* (subtype B). Toelichting Slik- en zandplaten *Noordzee-kustzone* (subtype B) komen in de zeegaten voor. Ze zijn over het algemeen tijdelijk, behalve ten zuidwesten van Texel, waar nu de Razende Bol ligt. Het betreft een zeer dynamisch habitatype waarvan de exacte locatie en de oppervlakte jaarlijks sterk kunnen wisselen ten gevolge van erosie- en sedimentatieprocessen.

H1310 Zilte pionierbegroeiingen

Doel Behoud oppervlakte en kwaliteit. Toelichting Zilte pionierbegroeiingen, *zeekraal* (subtype A) en *zeevetmuur* (subtype B) komen voor op het Noordzeestrand van verschillende eilanden. Het gaat hier om een type dat door successie snel overgaat in andere habitattypen.

H1330 Schorren en zilte graslanden

Doel Behoud oppervlakte en kwaliteit schorren en zilte graslanden, *buitendijks* (subtype A). Toelichting Het habitatype schorren en zilte graslanden, *buitendijks* (subtype A) komt voor op het Noordzeestrand van verschillende eilanden. Het betreft een type dat door successie snel over kan gaan in andere habitattypen (onder andere H2190 vochtige duinvalleien). Binnen het gebied dient het habitatype ruim verspreid voor te komen.

H2110 Embryonale duinen

Doel Behoud oppervlakte en kwaliteit. Toelichting Het habitatype embryonale duinen komt voor op het Noordzeestrand van verschillende eilanden. Behoud van de oppervlakte geldt binnen de (sterke) natuurlijke fluctuaties, en kan gebeuren door behoud van het dynamische landschap met dit habitatype.

H2190 Vochtige duinvalleien

Doel Behoud oppervlakte en kwaliteit vochtige duinvalleien, *kalkrijk* (subtype B). Toelichting Het habitatype vochtige duinvalleien, *kalkrijk* (subtype B) komt voor op het Noordzeestrand. De begroeiingen op deze stranden zijn zeer jong. Verwacht wordt dat het habitatype zich lokaal zal uitbreiden door successie, waarbij de kwaliteit kan toenemen, maar op andere locaties kan het type door hoge dynamiek weer verdwijnen.

Habitatrichtlijn: soorten

H1095 Zeeprik

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor uitbreiding populatie. Toelichting De Noordzeekustzone is als leefgebied voor de zeeprik vermoedelijk van groot belang. In dit gebied zijn geen herstelmaatregelen noodzakelijk, omdat de oorzaak van de landelijk matig ongunstige staat van instandhouding niet in dit gebied ligt. Uitbreiding van de populatie kan tot stand komen door het elders verbeteren van de trekroute en verbeteren van zoet-zout overgangen.

H1099 Rivierprik

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor uitbreiding populatie. Toelichting De Noordzeekustzone is als leefgebied voor de rivierprik van vermoedelijk groot belang. In dit gebied zijn geen herstelmaatregelen noodzakelijk, omdat de oorzaak van de landelijk matig ongunstige staat

van instandhouding niet in dit gebied ligt. Uitbreiding van de populatie kan tot stand komen door het elders verbeteren van de trekroute en zoet-zout overgangen.

H1103 Fint

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor uitbreiding populatie.

Toelichting De Noordzeekustzone is als leefgebied voor de fint van groot belang. Het gaat waarschijnlijk vooral om finten die in het Duitse deel van de Eems paaien. In dit gebied zijn geen herstelmaatregelen noodzakelijk. Uitbreiding van de populatie in deze regio is afhankelijk van maatregelen in Duitsland, omdat de soort voor zijn voortplanting afhankelijk is van de paaigebieden die voornamelijk in Duitsland liggen.

H1351 Bruinvis

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.

Toelichting De Noordzeekustzone is het belangrijkste gebied voor de bruinvis. Hoewel de Nederlandse populatie nog steeds ver verwijderd is van de duurzame populatie die zich vroeger in dit gebied voortplantte, herstelt de populatie zich sinds de jaren negentig in onze wateren. Van een zeldzame wintergast is de bruinvis weer een vaste bewoner geworden. Ook worden sinds decennia opnieuw bruinvissen met jongen gezien. De toename in Nederlandse wateren kan een gevolg zijn van een andere verdeling over de Noordzee. Het staande beleid om de sterfte van bruinvissen in netten te beperken zal bijdragen aan verder herstel van de populatie.

H1364 Grijs zeehond

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.

Toelichting Naast de Waddenzee is de Noordzeekustzone het belangrijkste gebied voor grijze zeehonden in Nederland. Het gebied heeft een belangrijke foerageerfunctie, met name in de winter.

H1365 Gewone zeehond

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.

Toelichting Het betreft één van de belangrijkste gebieden voor de gewone zeehond. Deze soort gebruikt ongestoorde, permanent of bijna altijd droogvallende zandplaten als rustgebied. Daarnaast heeft het gebied een belangrijke foerageerfunctie.

Vogelrichtlijn: Broedvogels

A137 Bontbekplevier

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 20 paren.

Toelichting De bontbekplevier broedt verspreid in de Noordzeekustzone op zeer spaarzaam begroeide plaatsen langs kusten. De populatieomvang beweegt zich al enkele decennia tussen de 4 en 19 paren met een uitschieter in 2003 met 26 paren. Behoud van de verspreide en erratische populatie als link tussen de Delta en de Waddenzee is gewenst. Het gebied levert onvoldoende draagkracht voor een zelfstandige sleutelpopulatie, maar draagt wel bij aan de draagkracht in de regio westelijk Waddengebied ten behoeve van een regionale sleutelpopulatie.

A138 Strandplevier

Doel Uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 30 paren.

Toelichting Als broedvogel is de strandplevier vooral te vinden op zandige, schelpenrijke platen en in primaire duinen. De broedplaatsen bevinden zich vrijwel allen op de eilanden of eilandjes. Langs de kusten van het vaste land wordt maar sporadisch gebroed. De aantallen lopen al decennia lang terug met begin 80-er jaren nog maximaal 38 paren, halverwege de 90-er jaren maximaal 26 en vanaf 2000 maximaal 12. Gezien de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding is als doel uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit leefgebied geformuleerd, vooral ook gezien de verbindingfunctie tussen de Delta en de Waddenzee. Het gebied levert onvoldoende draagkracht voor een zelfstandige sleutelpopulatie, maar draagt wel bij aan de draagkracht in de regio westelijk Waddengebied ten behoeve van een regionale sleutelpopulatie.

A195 Dwergstern

Doel Uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 20 paren.

Toelichting De dwergstern is als broedvogel vrijwel verdwenen uit de Noordzeekustzone. Gezien de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding is als doel uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit leefgebied geformuleerd. Het gebied kan onvoldoende draagkracht leveren voor een zelfstandige sleutelpopulatie, maar draagt wel bij aan de draagkracht in de regio Westelijk Waddengebied ten behoeve van een regionale sleutelpopulatie onder meer op Razende Bol en in Duinen Texel.

Vogelrichtlijn: Niet-broedvogels

A001 Roodkeelduiker

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied.

Toelichting Aantallen roodkeelduikers zijn van internationale en grote nationale betekenis. Het gebied heeft voor de soort met name een functie als foerageergebied. De verspreiding van de roodkeelduiker in Nederland is grotendeels beperkt tot de kustgebieden van de Noordzee. In de Noordzeekustzone worden soms hoge dichtheden gezien in de buitendelta's tussen de waddeneilanden, waar gevist wordt op de scheiding tussen verschillende watermassa's. In de reguliere tellingen is deze soort slecht vertegenwoordigd, maar recent lijken de aantallen landelijk te zijn toegenomen. Behoud van de huidige situatie is voldoende, op landelijk niveau is geen herstelopgave geformuleerd.

A002 Parelduiker

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied.

Toelichting Aantallen parelduikers zijn van grote nationale betekenis. Het gebied heeft voor de soort met name een functie als foerageergebied. De verspreiding van de parelduiker in Nederland heeft zijn zwaartepunt in de kustgebieden van de Noordzee. De absolute aantallen en de trend zijn onbekend (en daardoor ook de staat van instandhouding) door een combinatie tussen lage aantallen en verwarring met de veel talrijkere roodkeelduiker. Behoud van de huidige situatie is voldoende, op landelijk niveau is geen herstelopgave geformuleerd.

A017 Aalscholver

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 1.900 vogels (seizoensmaximum).

Toelichting Aantallen aalscholvers zijn van nationale betekenis. Het gebied heeft met name een functie als foerageergebied en als slaappleaats. De Noordzeekustzone is één van de gebieden die voor de aalscholvers in Nederland de grootste bijdrage leveren. De gegevens zijn niet toereikend voor een trendanalyse. Behoud van de huidige situatie is voldoende gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding.

A048 Bergeend

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 520 vogels (seizoensmaximum).

Toelichting Het gebied heeft voor de bergeend met name een functie als foerageergebied en als slaappleaats. De slaappleaatsfunctie (strand) is van toepassing op bergeenden die elders in het Waddengebied foerageren. De gegevens zijn niet toereikend voor een trendanalyse. Behoud van de huidige situatie is voldoende gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding.

A062 Topper

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied.

Toelichting Het gebied heeft voor de topper met name een functie als foerageergebied. Midden jaren negentig zijn relatief hoge aantallen geteld in de Noordzeekustzone, min of meer volgend op de afname in het IJsselmeer en de Waddenzee. Vergelijking met de situatie bij de eider suggereert een opvangfunctie voor de Noordzeekustzone in tijden van voedselschaarste in de andere twee genoemde gebieden, maar data uit de Noordzeekustzone zijn schaars. Behoud van de huidige situatie is voldoende, de waarschijnlijke oorzaak van de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding is niet gelegen in dit gebied.

A063 Eider

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 26.200 vogels (midwinter-aantallen).

Toelichting Aantallen eiders zijn van internationale en grote nationale betekenis. Het gebied heeft voor de soort met name een functie als foerageergebied. De Noordzeekustzone is belangrijk geworden in het begin van de jaren negentig, toen de aantallen hier toenamen, terwijl ze in de Waddenzee afnamen. Met name in jaren waarin een verlaagd voedselaanbod in de Waddenzee samen gaat met goede jaren voor andere schelpdieren (bijvoorbeeld *Spisula*) in de Noordzeekustzone foerageert hier een relatief hoog aantal. De recente afname in de Noordzeekustzone kan een teken zijn van een begin van herstel van de voedselsituatie in de Waddenzee, maar een dergelijk herstel is nog niet zichtbaar in de populatietrend. Omdat de aanwezigheid van eiders in de Noordzeekustzone waarschijnlijk is verbonden aan slechte omstandigheden in de Waddenzee, wordt daar de herstelopgave gelegd en wordt in de Noordzeekustzone volstaan met behoud van de opvangcapaciteit. Behoud van de huidige situatie is voldoende, de waarschijnlijke oorzaak van de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding is niet gelegen in dit gebied.

A065 Zwarte zee-eend

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 51.900 vogels (midwinter-aantallen).

Toelichting Aantallen zwarte zee-eenden zijn van internationale en zeer grote nationale betekenis. Het gebied heeft voor de soort met name een functie als foerageergebied. Het gebied levert verreweg de grootste bijdrage voor de zwarte zee-eend in Nederland. De soort is een wintergast. Er is geen duidelijke trend door grote fluctuaties, deels veroorzaakt doordat alleen tellingen uit januari beschikbaar zijn. De aantallen fluctueren mogelijk ook werkelijk van jaar op jaar door het wisselend aanbod aan schelpdieren (onder andere *Spisula*). De soort verkeert landelijk in een matig ongunstige staat van instandhouding.

A130 Scholekster

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 3.300 vogels (seizoensmaximum).

Toelichting Het gebied heeft voor de scholekster met name een functie als slaappleaats. Als zodanig levert de Noordzeekustzone één van de grootste bijdragen voor de soort binnen Nederland. De slaappleaatsfunctie/ hoogwatervluchtplaatsen is van toepassing op vogels die grotendeels elders in het Waddengebied foerageren. De gegevens zijn niet toereikend voor een trendanalyse. Behoud van de huidige situatie is voldoende, de oorzaak van de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding is niet gelegen in dit gebied.

A132 Kluut

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 120 vogels (seizoensmaximum).

Toelichting Het gebied heeft voor de kluut met name een functie als slaappleaats. De slaappleaatsfunctie/hoogwatervluchtplaatsen is van toepassing op kluten die grotendeels elders in het Waddengebied foerageren. De gegevens zijn niet toereikend voor een trendanalyse. Behoud van de huidige situatie is voldoende, op landelijk niveau is geen herstelopgave geformuleerd.

A137 Bontbekplevier

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 510 vogels (seizoensmaximum).

Toelichting Aantallen bontbekplevieren zijn van nationale betekenis. Het gebied heeft voor de soort met name een functie als slaappleaats. De Noordzeekustzone voor de bontbekplevier het gebied dat na de Waddenzee de grootste bijdrage levert in Nederland. De functie slaappleaats/ hoogwatervluchtplaats is van toepassing op bontbekplevieren die grotendeels elders in het Waddengebied foerageren. De gegevens zijn niet toereikend voor een trendanalyse. Behoud van de huidige situatie is voldoende gezien de landelijke staat van instandhouding.

A141 Zilverplevier

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 3.200 vogels (seizoensmaximum).

Toelichting Aantallen zilverplevieren zijn van nationale en internationale betekenis. Het gebied heeft voor de soort met name een functie als slaappleaats. Als zodanig levert de Noordzeekustzone voor de zilverplevier de grootste bijdrage binnen Nederland na de Waddenzee en de Oosterschelde. De slaappleaatsfunctie/hoogwatervluchtplaatsen is van toepassing op zilverplevieren die grotendeels elders in het Waddengebied foerageren. De gegevens zijn niet toereikend voor een trendanalyse. Behoud van de huidige situatie is voldoende gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding.

A143 Kanoet

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 560 vogels (seizoensmaximum).

Toelichting Het gebied heeft voor de kanoet met name een functie als slaappleaats. De slaappleaatsfunctie/hoogwatervluchtplaatsen is van toepassing op kanoeten die grotendeels elders in het Waddengebied foerageren. Strekdammen langs de Noord-Hollandse kust zijn bij dichtvriezen van de westelijke Waddenzee van belang als opvang. De gegevens zijn niet toereikend voor een trendanalyse. Behoud van de huidige situatie is voldoende, de waarschijnlijke oorzaak van de landelijk matig ongunstige staat van instandhouding is niet gelegen in dit gebied.

A144 Drieteenstrandloper

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 2.000 vogels (seizoensgemiddelde).

Toelichting Aantallen drieteenstrandlopers zijn van internationale en grote nationale betekenis. Het gebied heeft met name een functie als foerageergebied en als slaappleaats. De draagkrachtschatting heeft betrekking

op beide functies. Na de Waddenzee levert het gebied met ongeveer een kwart van de Nederlandse drieteenstrandlopers de grootste bijdrage. De soort is het hele jaar present, met lage aantallen in juni en juli. Sinds het midden van de jaren tachtig is de populatie fors toegenomen, net als in de Waddenzee. De landelijke staat van instandhouding is matig ongunstig omdat de hoge recreatiedruk effect heeft op de verspreiding. Desondanks nemen de aantallen toe. Behoud van de huidige situatie is voldoende, op landelijk niveau is geen herstelopgave geformuleerd.

A149 Bonte strandloper

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 7.400 vogels (seizoensmaximum).

Toelichting Aantallen bonte strandlopers zijn van nationale betekenis. Het gebied heeft voor de soort met name een functie als slaappleats. Als zodanig is het één van de gebieden in Nederland die de grootste bijdrage leveren. De slaappleatsfunctie/ hoogwatervluchtplaatsen is van toepassing op vogels die grotendeels elders in het Waddengebied foerageren. De gegevens zijn niet toereikend voor een trendanalyse. Behoud van de huidige situatie is voldoende gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding.

A157 Rosse grutto

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 1.800 vogels (seizoensmaximum).

Toelichting Het gebied heeft met name een functie als slaappleats. Als zodanig is de Noordzeekustzone voor de rosse grutto het gebied in Nederland dat na de Waddenzee en de Oosterschelde de grootste bijdrage levert. De slaappleatsfunctie/ hoogwatervluchtplaatsen is van toepassing op vogels die grotendeels elders in het Waddengebied foerageren. De gegevens zijn niet toereikend voor een trendanalyse. Behoud van de huidige situatie is voldoende gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding.

A160 Wulp

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 640 vogels (seizoensmaximum).

Toelichting Het gebied heeft voor de wulp met name een functie als slaappleats. De slaappleatsfunctie/hoogwatervluchtplaatsen is van toepassing op vogels die grotendeels elders in het Waddengebied foerageren. De gegevens zijn niet toereikend voor een trendanalyse. Behoud van de huidige situatie is voldoende gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding.

A169 Steenloper

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 160 vogels (seizoensgemiddelde).

Toelichting Aantallen steenlopers zijn van nationale betekenis. Het gebied heeft voor de soort met name een functie als foerageergebied en als slaappleats. De Noordzeekustzone levert één van de grootste bijdragen voor de steenloper binnen Nederland (ondergeschikt aan de Waddenzee). Oudere trendgegevens ontbreken, maar beschikbare data vertonen een zelfde dip in de tweede helft van de jaren negentig als in de Waddenzee. Als dit te maken heeft met voedselbeschikbaarheid in de Waddenzee (mosselbanken en daaraan verbonden voedseltypen) biedt het Noordzeestrand blijkbaar geen uitwijkmogelijkheid, zoals bij enkele eendensoorten die naar de Noordzeekustzone uitweken. Ondanks de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding is geen herstelopgave geformuleerd voor de Noordzeekustzone, omdat de trend afgeleid is van die van de Waddenzee.

A177 Dwergmeeuw

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied.

Toelichting Aantallen dwergmeeuwen zijn van (grote) nationale betekenis. Het gebied heeft met name een functie als foerageergebied. Het betreft één van de belangrijkste gebieden in Nederland. Behoud van de huidige situatie is voldoende, de waarschijnlijke oorzaak van de landelijk matig ongunstige staat van instandhouding is niet gelegen in dit gebied.

Bijlage 5 Wettelijk kader Wet natuurbescherming

Per 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming van kracht. Deze wet vervangt drie wetten: de Natuurbeschermingswet 1998, de Boswet en de Flora- en faunawet. De Wet natuurbescherming volgt in hoofdlijnen de bepalingen uit de Vogel- en Habitatrichtlijn op. De belangrijkste beschermde natuurwaarden in de Wet Natuurbescherming zijn:

- Beschermde natuurgebieden (Natura 2000-gebieden);
- Aangepaste soortenlijst beschermde planten en dieren;
- Expliciete vermelding intrinsieke waarde van natuur (art. 1.10);
- Algemene zorgplicht voor natuurgebieden en in het wild levende dieren, planten en hun leefomgeving (art. 1.11);
- Actieve soortenbescherming (art. 1.12): verplichting voor provincies.

Gebiedsbescherming

Natura 2000-gebieden

Toetsing van effecten van projecten op Natura 2000-gebieden blijft hetzelfde als nu.

Beschermde natuurmonumenten

Beschermde natuurmonumenten en bijbehorende doelen komen te vervallen. Hetzelfde geldt voor (nooit aangewezen) beschermde landschapsgezichten en beschermde leefomgevingen. De meeste natuurmonumenten vallen binnen het NNN areaal en zijn via dat beschermingsregime alsnog beschermd. Daarnaast kunnen gemeenten de natuurmonumenten via een bestemmingsplan als beschermde natuur aanwijzen.

Provincies dienen gebieden aan te wijzen voor het NNN (voormalige EHS) en (evt. op verzoek) voor overige bijzondere provinciale natuurgebieden en bijzondere provinciale landschappen.

Het rijk kan een gebied, niet zijnde een Natura 2000-gebied, als bijzonder nationaal natuurgebied aanwijzen.

Soortbescherming

Alle beschermde soorten worden aangewezen in de wet zelf (deels met verwijzing naar internationale regelgeving). Alle natuurlijk in het wild levende vogels, meeste inheemse zoogdieren, alle inheemse amfibieën en reptielen, en een aantal vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten zijn beschermd. Ongeveer 200 thans beschermde soorten (vooral vaatplanten en zeevissen) worden niet meer beschermd onder de Wet natuurbescherming (anders dan door algemene zorgplicht). De lijst met beschermde soorten is niet meer opgedeeld in tabellen, zoals in de huidige Flora- en faunawet. Zie bijlage 3 voor de nieuwe lijst met beschermde plant- en diersoorten.

Totaal aantal beschermde soorten is slechts een fractie van ongeveer 35.000 soorten die in Nederland voorkomen. Groot aantal bedreigde (Rode lijst) soorten wordt niet passief beschermd (wel actieve bescherming vereist).

Drie regimes voor beschermde soorten

1. Regels ter bescherming van vogels die vallen binnen het bereik van de Vogelrichtlijn, i.e. alle natuurlijk in het wild levende vogels in EU (art. 3.1-3.4)
2. Regels ter bescherming van dier- en plantensoorten die strikt beschermd zijn op grond van de Habitatrichtlijn en natuurbeschermingsverdragen (art. 3.5-3.9)
3. Regels ter bescherming van niet onder 2 vallende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten vermeld in de bijlage bij de wet (art. 3.10-3.11)

Inhoud beschermingsregimes

- Geen uniform verbodstelsel, maar aparte verboden voor elk van de drie categorieën beschermde soorten.
- Verboden en uitzonderingen sluiten nauw aan bij Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn (regime 1 en 2), maar 'soepeler' regime voor aanvullend beschermde soorten (regime 3).
- Meeste verboden nu alleen van toepassing op 'opzettelijk' handelen, maar dat dekt ook voorwaardelijk opzet (=willens en wetens aanmerkelijke kans aanvaarden dat gedraging schadelijke gevolgen heeft voor beschermde soorten). Verschil met de huidige verboden zal in de praktijk dus waarschijnlijk gering zijn.

Alle in de Wet genoemde soorten zijn strikt beschermd. Voor de verbodsbepalingen is een ontheffing noodzakelijk. Dit geldt ook voor zeer algemene soorten waarvoor in het verleden automatisch de vrijstellingsregeling van kracht was bij ruimtelijke ontwikkelingen. Echter kunnen de provincies voor een aantal algemene soorten een vrijstellingslijst opstellen (op basis van Artikel 3.11). Dit betekent dat de beschermde soorten per provincie verschillen (zie bijlage 3).

Met betrekking tot ruimtelijke ontwikkelingen zijn de volgende verbodsbepalingen voor soorten het meest relevant.

Intrinsieke waarde natuur

Artikel 1.10

Deze wet is gericht op:

Het beschermen en ontwikkelen van de natuur, mede vanwege de intrinsieke waarde, en het behouden en herstellen van de biologische diversiteit.

Algemene Zorgplicht

Artikel 1.11

1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
  - a. dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel,
  - b. indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevergd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
  - c. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.
3. Het eerste lid is niet van toepassing op handelen of nalaten in overeenstemming met het bij of krachtens deze wet of de Visserijwet 1963 bepaalde.

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

Artikel 3.1

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Artikel 3.3

1. Gedeputeerde staten kunnen ontheffing verlenen van verboden als bedoeld in artikel 3.1, ten aanzien van vogels van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van hun nesten, rustplaatsen of eieren.

2. Provinciale staten kunnen bij verordening vrijstelling verlenen van verboden als bedoeld in artikel 3.1 en ten aanzien van vogels van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van hun nesten, rustplaatsen of eieren.

Ontheffing of vrijstelling

Een ontheffing of een vrijstelling wordt uitsluitend verleend, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:

- a. er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
- b. zij is nodig:
  - in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
  - in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
  - ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
  - ter bescherming van flora of fauna;
  - voor onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt, of
  - om het vangen, het onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan;
- c. de maatregelen leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort.

In een ontheffing, onderscheidenlijk vrijstelling worden in elk geval voorschriften opgenomen, onderscheidenlijk regels gesteld, over:

- a. de middelen, installaties of methoden voor het vangen of doden, waarbij enkel het gebruik wordt toegestaan van bij algemene maatregel van bestuur aangewezen middelen, installaties of methoden;
- b. de tijd en plaats waarvoor de ontheffing of vrijstelling geldt, en
- c. de wijze waarop het risico voor het behoud van de vogelstand wordt beperkt.

Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn

Artikel 3.5

- 1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
- 2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.

3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.

4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.

5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Artikel 3.8

1. Gedeputeerde staten kunnen ontheffing verlenen van een of meer van de verboden, bedoeld in artikel 3.5 ten aanzien van dieren of planten van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van de voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren van daarbij aangewezen soorten.

2. Provinciale staten kunnen bij verordening vrijstelling verlenen van een of meer van de verboden, bedoeld in artikel 3.5 ten aanzien van dieren of planten van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van de voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren van daarbij aangewezen soorten.

Ontheffing of vrijstelling

Een ontheffing of een vrijstelling wordt uitsluitend verleend, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:

a. er bestaat geen andere bevredigende oplossing;

b. zij is nodig:

- in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
- ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
- in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
- voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten, of
- om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben;

c. er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Beschermingsregime andere soorten

Artikel 3.10

1. Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:

a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;

b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of

c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

2. Artikel 3.8, met uitzondering van het derde en vierde lid, is van overeenkomstige toepassing op de verboden, bedoeld in het eerste lid, met dien verstande dat, in aanvulling op de redenen, genoemd in het vijfde lid, onderdeel b, de noodzaak voor de ontheffing of vrijstelling ook verband kan houden met handelingen:

a. in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;

b. ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen;

c. ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;

d. ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;

e. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;

f. in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;

g. in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied, of

h. in het algemeen belang.

3. De verboden, bedoeld in het eerste lid, onderdelen a, en b, zijn niet van toepassing op de bosmuis, de huisspitsmuis en de veldmuis voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden.

Artikel 3.11

1. Bij ministeriële regeling kan worden bepaald dat de bij die regeling aan te wijzen verboden, bedoeld in artikel 3.10, eerste lid, onderdeel b of c niet van toepassing zijn ten aanzien van bij die regeling aan te wijzen soorten, op bij die regeling aan te wijzen categorieën van handelingen die na een voorafgaande melding aan gedeputeerde staten worden uitgevoerd om een reden, genoemd in artikel 3.8, vijfde lid, onderdeel b, of in artikel 3.10, tweede lid.

2. Provinciale staten kunnen bij verordening regels stellen waaraan een melding als bedoeld in het eerste lid moet voldoen.

Gedragscodes

De verboden, bedoeld in de artikelen 3.1, 3.2, zesde lid, 3.5, 3.6 tweede lid, of 3.10, en de krachtens artikel 3.11, eerste lid, geldende verplichting tot melding, zijn niet van toepassing op handelingen die zijn beschreven in en aantoonbaar worden uitgevoerd overeenkomstig een door Onze Minister goedgekeurde gedragscode en die plaatsvinden in het kader van:

a. een bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;

b. een bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of de bosbouw;

c. een bestendig gebruik, of

d. ruimtelijke ontwikkeling of inrichting.

2. Een gedragscode als bedoeld in het eerste lid wordt goedgekeurd, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:

a. in de gedragscode worden handelingen beschreven die nodig zijn voor:

- ingeval het handelingen betreft die invloed kunnen hebben op vogels, één van de in artikel 3.3, vierde lid, genoemde redenen;
- ingeval het handelingen betreft die invloed kunnen hebben op dieren als bedoeld in artikel 3.5, eerste lid, één van de in artikel 3.8, vijfde lid, genoemde redenen;
- ingeval het handelingen betreft die invloed kunnen hebben op dieren als bedoeld in artikel 3.10, eerste lid, onderdeel a, of van planten als bedoeld in artikel 3.10, eerste lid, onderdeel c, één van de in artikel 3.8, vijfde lid, of in artikel 3.10, tweede lid, onder a, e, f of g, genoemde redenen;

b. in de gedragscode een wijze van uitvoering van handelingen is beschreven, waarmee naar het oordeel van Onze Minister afdoende is gewaarborgd dat ten aanzien van de soorten, bedoeld in artikel 3.1, 3.5, eerste of vijfde lid, 3.10, eerste lid, geen benutting of economisch gewin plaatsvindt;

c. in de gedragscode een wijze van uitvoering van handelingen is beschreven, waarmee naar het oordeel van Onze Minister afdoende is gewaarborgd dat ten aanzien van de soorten, bedoeld in artikel 3.1, 3.5, eerste of vijfde lid, 3.10, eerste lid, zorgvuldig wordt gehandeld.

Zorgvuldig handelen

Van zorgvuldig handelen als bedoeld in het tweede lid, onderdeel c, is in elk geval sprake, indien is voldaan aan de volgende voorwaarden:

a. er worden slechts handelingen verricht waarvan geen wezenlijke invloed uitgaat op de soorten, bedoeld in het tweede lid, en

b. ingeval handelingen worden verricht die invloed hebben op dieren wordt voorafgaand en tijdens de handelingen in redelijkheid alles verricht of gelaten om te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken dat:

- dieren als bedoeld in artikel 3.1, 3.5, eerste lid, of 3.10, eerste lid, worden gedood;
- nesten van vogels worden vernield, beschadigd of weggenomen, rustplaatsen van vogels worden vernield of beschadigd, dan wel voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de in artikel 3.5, eerste lid, of artikel 3.10, eerste lid, bedoelde dieren worden beschadigd of vernield, en
- eieren van dieren als bedoeld in artikel 3.1, 3.5, eerste lid, of 3.10, eerste lid, worden vernield, of

c. ingeval handelingen worden verricht die invloed hebben op planten van soorten als bedoeld in artikel 3.5, vijfde lid, of 3.10, eerste lid, wordt voorafgaand aan en tijdens de handelingen in redelijkheid alles verricht of gelaten om te voorkomen dat deze planten worden geplukt, afgesneden, onworteld of vernield.

4. Alvorens een gedragscode als bedoeld in het eerste lid, of een wijziging daarvan, goed te keuren of in te trekken, overlegt Onze Minister met gedeputeerde staten over zijn voornemen daartoe.

Bijlage 6 Beschermd plant- en diersoorten

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

Dit zijn alle van nature in Nederland in het wild levende vogels (zoals bedoelt in artikel 1 van de Vogelrichtlijn). Nog niet duidelijk is of er weer een lijst met jaarrond beschermde vogelnesten komt en/of dat de huidige lijst blijft gelden.

Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn (Niet-vogels)

Naam	Wetenschappelijke naam	Soortgroep	Verdrag/Richtlijn
baardvleermuis	<i>Myotis mystacinus ssp. mystacinus</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
bataafse stroommossel	<i>Unio crassus</i>	Weekdieren	HR IV
bechsteins vleermuis	<i>Myotis bechsteini</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
bever	<i>Castor fiber ssp. albicus</i>	Zoogdieren-landzoogdieren	HR IV
boomkikker	<i>Hyla arborea ssp. arborea</i>	Amfibieën	Bern II, HR IV
bosvleermuis	<i>Nyctalus leisleri ssp. leisleri</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
brandts vleermuis	<i>Myotis brandti ssp. brandti</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
brede geelrandwaterroofkever	<i>Dytiscus latissimus</i>	Insecten-kevers	Bern II, HR IV
donker pimperlblauwtje	<i>Maculinea nausithous</i>	Insecten-dagvlinders	Bern II, HR IV
drijvende waterweegbree	<i>Luronium natans</i>	Zaadplanten	Bern I, HR IV
franjestaart	<i>Myotis nattereri</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
gaffellibel	<i>Ophiogomphus cecilia</i>	Insecten-libellen	Bern II, HR IV
geel schorpioenmos	<i>Hamatocaulis vernicosus</i>	Sporenplanten-bladmossen	Bern I
geelbuikvuurpad	<i>Bombina variegata ssp. variegata</i>	Amfibieën	Bern II, HR IV
gestreepte waterroofkever	<i>Graphoderus bilineatus</i>	Insecten-kevers	Bern II, HR IV
gevlekte witsnuitlibel	<i>Leucorrhinia pectoralis</i>	Insecten-libellen	Bern II, HR IV

gewone dwergvleermuis	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>	Zoogdieren-vleermuizen	HR IV
gewone grootoorvleermuis	<i>Plecotus auritus ssp. auritus</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
gladde slang	<i>Coronella austriaca ssp. austriaca</i>	Reptielen	Bern II, HR IV
grijze grootoorvleermuis	<i>Plecotus austriacus ssp. austriacus</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
groene glazenmaker	<i>Aeshna viridis</i>	Insecten-libellen	Bern II, HR IV
groenknolorchis	<i>Liparis loeselii</i>	Zaadplanten	Bern I, HR IV
grote hoefijzerneus	<i>Rhinolophus ferrumequinum ssp. ferrumequinum</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
grote vuurvinder	<i>Lycaena dispar ssp. batava</i>	Insecten-dagvlinders	Bern II, HR IV
hamster	<i>Cricetus cricetus ssp. canescens</i>	Zoogdieren-landzoogdieren	Bern II, HR IV
hazelmuis	<i>Muscardinus avellanarius</i>	Zoogdieren-landzoogdieren	HR IV
heikikker	<i>Rana arvalis ssp. arvalis</i>	Amfibieën	Bern II, HR IV
houting	<i>Coregonus oxyrinchus</i>	Vissen	HR IV
ingekorven vleermuis	<i>Myotis emarginatus ssp. emarginatus</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
kamsalamander	<i>Triturus cristatus</i>	Amfibieën	Bern II, HR IV
kleine dwergvleermuis	<i>Pipistrellus pygmaeus</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
kleine vlotvaren	<i>Salvinia natans</i>	Sporenplanten-varens	Bern I
knoflookpad	<i>Pelobates fuscus ssp. fuscus</i>	Amfibieën	Bern II, HR IV
kruipend moerasscherm	<i>Apium repens</i>	Zaadplanten	Bern I, HR IV
laatvlieger	<i>Eptesicus serotinus ssp. serotinus</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
liggende raket	<i>Sisymbrium supinum</i>	Zaadplanten	Bern I
meervleermuis	<i>Myotis dasycneme</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
mercuurwaterjuffer	<i>Coenagrion mercuriale ssp. mercuriale</i>	Insecten-libellen	Bern II
muurhagedis	<i>Podarcis muralis ssp. brongniardii</i>	Reptielen	Bern II, HR IV

noordse winterjuffer	<i>Sympecma annulata ssp. braueri</i>	Insecten-libellen	Bern II, HR IV
noordse woelmuis	<i>Microtus oeconomus ssp. arenicola</i>	Zoogdieren-landzoogdieren	HR IV
otter	<i>Lutra lutra ssp. lutra</i>	Zoogdieren-landzoogdieren	Bern II, HR IV
pimpernelblauwtje	<i>Maculinea teleius</i>	Insecten-dagvlinders	Bern II, HR IV
platte schijfhoren	<i>Anisus vorticulus</i>	Weekdieren	HR IV
poelkikker	<i>Rana lessonae</i>	Amfibieën	HR IV
rivierrombout	<i>Gomphus flavipes ssp. flavipes</i>	Insecten-libellen	Bern II, HR IV
rosse vleermuis	<i>Nyctalus noctula ssp. noctula</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
rugstreepad	<i>Bufo calamita</i>	Amfibieën	Bern II, HR IV
ruige dwergvleermuis	<i>Pipistrellus nathusii</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
sierlijke witsnuitlibel	<i>Leucorrhinia caudalis</i>	Insecten-libellen	Bern II, HR IV
steur	<i>Acipenser sturio</i>	Vissen	Bern II, HR IV
teunisbloempijlstaart	<i>Proserpinus proserpina</i>	Insecten-nachtvlinders	Bern II, HR IV
tonghaarmuts	<i>Orthotrichum rogeri</i>	Sporenplanten-bladmossen	Bern I
tweekleurige vleermuis	<i>Vespertilio murinus ssp. murinus</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
vale vleermuis	<i>Myotis myotis ssp. myotis</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
vermiljoenkever	<i>Cucujus cinnaberinus</i>	Insecten-kevers	Bern II, HR IV
vroedmeesterpad	<i>Alytes obstetricans ssp. obstetricans</i>	Amfibieën	Bern II, HR IV
watervleermuis	<i>Myotis daubentoni ssp. daubentoni</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
wilde kat	<i>Felis silvestris ssp. silvestris</i>	Zoogdieren-landzoogdieren	HR IV
zandhagedis	<i>Lacerta agilis ssp. agilis</i>	Reptielen	Bern II, HR IV

Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn (Vogels)

Naam	Wetenschappelijke naam	Soortgroep	Verdrag/ Richtlijn
appelvink	<i>Coccothraustes coccothraustes ssp. coccothraustes</i>	Vogels	Bern II
baardman	<i>Panurus biarmicus ssp. biarmicus</i>	Vogels	Bern II
bergeend	<i>Tadorna tadorna</i>	Vogels	Bern II
bijeneter	<i>Merops apiaster</i>	Vogels	Bern II
blauwborst	<i>Luscinia svecica ssp. cyanecula</i>	Vogels	Bern II
blauwe kiekendief	<i>Circus cyaneus ssp. cyaneus</i>	Vogels	Bern II
boerenzwaluw	<i>Hirundo rustica ssp. rustica</i>	Vogels	Bern II
bontbekplevier	<i>Charadrius hiaticula ssp. hiaticula</i>	Vogels	Bern II
bonte vliegenvanger	<i>Ficedula hypoleuca ssp. hypoleuca</i>	Vogels	Bern II
boomklever	<i>Sitta europaea ssp. caesia</i>	Vogels	Bern II
boomkruiper	<i>Certhia brachydactyla ssp. megarhyncha</i>	Vogels	Bern II
boompieper	<i>Anthus trivialis ssp. trivialis</i>	Vogels	Bern II
boomvalk	<i>Falco subbuteo ssp. subbuteo</i>	Vogels	Bern II
bosrietzanger	<i>Acrocephalus palustris</i>	Vogels	Bern II
bosruiter	<i>Tringa glareola</i>	Vogels	Bern II
bosuil	<i>Strix aluco ssp. aluco</i>	Vogels	Bern II
braamsluiper	<i>Sylvia curruca ssp. curruca</i>	Vogels	Bern II
brandgans	<i>Branta leucopsis</i>	Vogels	Bern II
bruine kiekendief	<i>Circus aeruginosus ssp. aeruginosus</i>	Vogels	Bern II
buizerd	<i>Buteo buteo ssp. buteo</i>	Vogels	Bern II
casarca	<i>Tadorna ferruginea</i>	Vogels	Bern II
cetti's zanger	<i>Cettia cetti ssp. cetti</i>	Vogels	Bern II
draaihals	<i>Jynx torquilla ssp. torquilla</i>	Vogels	Bern II
duinpieper	<i>Anthus campestris ssp. campestris</i>	Vogels	Bern II
dwergmeeuw	<i>Larus minutus</i>	Vogels	Bern II
dwergstern	<i>Sterna albifrons ssp. albifrons</i>	Vogels	Bern II
engelse kwikstaart	<i>Motacilla flava ssp. flavissima</i>	Vogels	Bern II

europese kanarie	<i>Serinus serinus</i>	Vogels	Bern II
fitis	<i>Phylloscopus trochilus ssp. trochilus</i>	Vogels	Bern II
flamingo	<i>Phoenicopterus ruber ssp. roseus</i>	Vogels	Bern II
fluitier	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	Vogels	Bern II
geelgors	<i>Emberiza citrinella ssp. citrinella</i>	Vogels	Bern II
gekraagde roodstaart	<i>Phoenicurus phoenicurus ssp. phoenicurus</i>	Vogels	Bern II
gele kwikstaart	<i>Motacilla flava ssp. flava</i>	Vogels	Bern II
geoorde fuut	<i>Podiceps nigricollis</i>	Vogels	Bern II
glanskop	<i>Parus palustris ssp. palustris</i>	Vogels	Bern II
goudhaan	<i>Regulus regulus ssp. regulus</i>	Vogels	Bern II
grasmus	<i>Sylvia communis ssp. communis</i>	Vogels	Bern II
graspieper	<i>Anthus pratensis ssp. pratensis</i>	Vogels	Bern II
graszanger	<i>Cisticola juncidis ssp. cisticola</i>	Vogels	Bern II
grauwe kiekendief	<i>Circus pygargus</i>	Vogels	Bern II
grauwe klauwier	<i>Lanius collurio ssp. collurio</i>	Vogels	Bern II
grauwe vliegenvanger	<i>Muscicapa striata ssp. striata</i>	Vogels	Bern II
groene specht	<i>Picus viridis ssp. viridis</i>	Vogels	Bern II
groenling	<i>Carduelis chloris ssp. chloris</i>	Vogels	Bern II
grote barmsijs	<i>Carduelis flammea ssp. flammea</i>	Vogels	Bern II
grote bonte specht	<i>Dendrocopos major ssp. pinetorum</i>	Vogels	Bern II
grote gele kwikstaart	<i>Motacilla cinerea ssp. cinerea</i>	Vogels	Bern II
grote karekiet	<i>Acrocephalus arundinaceus ssp. arundinaceus</i>	Vogels	Bern II
grote stern	<i>Sterna sandvicensis ssp. sandvicensis</i>	Vogels	Bern II
grote zilverreiger	<i>Casmerodius albus ssp. albus</i>	Vogels	Bern II
havik	<i>Accipiter gentilis ssp. gentilis</i>	Vogels	Bern II
heggenmus	<i>Prunella modularis ssp. modularis</i>	Vogels	Bern II
huiszwaluw	<i>Delichon urbica ssp. urbica</i>	Vogels	Bern II
ijsvogel	<i>Alcedo atthis ssp. ispida</i>	Vogels	Bern II
kerkuil	<i>Tyto alba ssp. guttata</i>	Vogels	Bern II

klapekster	<i>Lanius excubitor ssp. excubitor</i>	Vogels	Bern II
klein waterhoen	<i>Porzana parva</i>	Vogels	Bern II
kleine barmsijs	<i>Carduelis flammea ssp. cabaret</i>	Vogels	Bern II
kleine bonte specht	<i>Dendrocopos minor ssp. hortorum</i>	Vogels	Bern II
kleine karekiet	<i>Acrocephalus scirpaceus ssp. scirpaceus</i>	Vogels	Bern II
kleine plevier	<i>Charadrius dubius ssp. curonicus</i>	Vogels	Bern II
kleine zilverreiger	<i>Egretta garzetta ssp. garzetta</i>	Vogels	Bern II
kleinst waterhoen	<i>Porzana pusilla ssp. intermedia</i>	Vogels	Bern II
kluut	<i>Recurvirostra avosetta</i>	Vogels	Bern II
kneu	<i>Carduelis cannabina ssp. cannabina</i>	Vogels	Bern II
koolmees	<i>Parus major ssp. major</i>	Vogels	Bern II
kortsnavelboomkruiper	<i>Certhia familiaris ssp. macrodactyla</i>	Vogels	Bern II
kraanvogel	<i>Grus grus ssp. grus</i>	Vogels	Bern II
kruisbek	<i>Loxia curvirostra ssp. curvirostra</i>	Vogels	Bern II
kuifmees	<i>Parus cristatus ssp. mitratus</i>	Vogels	Bern II
kwak	<i>Nycticorax nycticorax ssp. nycticorax</i>	Vogels	Bern II
kwartelkoning	<i>Crex crex</i>	Vogels	Bern II
lepelaar	<i>Platalea leucorodia ssp. leucorodia</i>	Vogels	Bern II
matkop	<i>Parus montanus ssp. rhenanus</i>	Vogels	Bern II
middelste bonte specht	<i>Dendrocopos medius ssp. medius</i>	Vogels	Bern II
nachtegaal	<i>Luscinia megarhynchos ssp. megarhynchos</i>	Vogels	Bern II
nachtzwaluw	<i>Caprimulgus europaeus ssp. europaeus</i>	Vogels	Bern II
nonnetje	<i>Mergus albellus</i>	Vogels	Bern II
noordse stern	<i>Sterna paradisaea</i>	Vogels	Bern II
oehoe	<i>Bubo bubo ssp. bubo</i>	Vogels	Bern II
oeverloper	<i>Tringa hypoleucos</i>	Vogels	Bern II
oeverzwaluw	<i>Riparia riparia ssp. riparia</i>	Vogels	Bern II
oievaar	<i>Ciconia ciconia ssp. ciconia</i>	Vogels	Bern II

paapje	<i>Saxicola rubetra</i>	Vogels	Bern II
pimpelmees	<i>Parus caeruleus ssp. caeruleus</i>	Vogels	Bern II
porseleinhoen	<i>Porzana porzana</i>	Vogels	Bern II
purperreiger	<i>Ardea purpurea ssp. purpurea</i>	Vogels	Bern II
putter	<i>Carduelis carduelis ssp. carduelis</i>	Vogels	Bern II
ransuil	<i>Asio otus ssp. otus</i>	Vogels	Bern II
rietgors	<i>Emberiza schoeniclus ssp. schoeniclus</i>	Vogels	Bern II
rietzanger	<i>Acrocephalus schoenobaenus</i>	Vogels	Bern II
rode wouw	<i>Milvus milvus ssp. milvus</i>	Vogels	Bern II
roerdomp	<i>Botaurus stellaris ssp. stellaris</i>	Vogels	Bern II
roodborst	<i>Erithacus rubecula ssp. rubecula</i>	Vogels	Bern II
roodborsttapuit	<i>Saxicola torquata ssp. hibernans</i>	Vogels	Bern II
roodhalsfuut	<i>Podiceps grisegena ssp. grisegena</i>	Vogels	Bern II
roodmus	<i>Carpodacus erythrinus ssp. erythrinus</i>	Vogels	Bern II
ruigpootuil	<i>Aegolius funereus ssp. funereus</i>	Vogels	Bern II
sijs	<i>Carduelis spinus</i>	Vogels	Bern II
slechtvalk	<i>Falco peregrinus ssp. peregrinus</i>	Vogels	Bern II
snor	<i>Locustella luscinioides ssp. luscinioides</i>	Vogels	Bern II
sperwer	<i>Accipiter nisus ssp. nisus</i>	Vogels	Bern II
spotvogel	<i>Hippolais icterina</i>	Vogels	Bern II
sprinkhaanzanger	<i>Locustella naevia ssp. naevia</i>	Vogels	Bern II
steenuil	<i>Athene noctua ssp. vidalii</i>	Vogels	Bern II
steltkluut	<i>Himantopus himantopus</i>	Vogels	Bern II
strandleeuwerik	<i>Eremophila alpestris ssp. flava</i>	Vogels	Bern II
strandplevier	<i>Charadrius alexandrinus ssp. alexandrinus</i>	Vogels	Bern II
taigaboomkruiper	<i>Certhia familiaris ssp. familiaris</i>	Vogels	Bern II

tapuit	<i>Oenanthe oenanthe ssp. oenanthe</i>	Vogels	Bern II
tijftjaf	<i>Phylloscopus collybita ssp. collybita</i>	Vogels	Bern II
torenvalk	<i>Falco tinnunculus ssp. tinnunculus</i>	Vogels	Bern II
tuinfluiter	<i>Sylvia borin ssp. borin</i>	Vogels	Bern II
velduil	<i>Asio flammeus ssp. flammeus</i>	Vogels	Bern II
visarend	<i>Pandion haliaetus ssp. haliaetus</i>	Vogels	Bern II
visdief	<i>Sterna hirundo ssp. hirundo</i>	Vogels	Bern II
vuurgoudhaan	<i>Regulus ignicapillus ssp. ignicapillus</i>	Vogels	Bern II
wespendief	<i>Pernis apivorus</i>	Vogels	Bern II
wielewaal	<i>Oriolus oriolus ssp. oriolus</i>	Vogels	Bern II
winterkoning	<i>Troglodytes troglodytes ssp. troglodytes</i>	Vogels	Bern II
witgat	<i>Tringa ochropus</i>	Vogels	Bern II
witoogeend	<i>Aythya nyroca</i>	Vogels	Bon I
witte kwikstaart	<i>Motacilla alba ssp. alba</i>	Vogels	Bern II
woudaap	<i>Ixobrychus minutus ssp. minutus</i>	Vogels	Bern II
zeearend	<i>Haliaeetus albicilla</i>	Vogels	Bern II, Bon I
zwarte mees	<i>Parus ater ssp. ater</i>	Vogels	Bern II
zwarte roodstaart	<i>Phoenicurus ochruros ssp. gibraltariensis</i>	Vogels	Bern II
zwarte specht	<i>Dryocopus martius ssp. martius</i>	Vogels	Bern II
zwarte stern	<i>Chlidonias niger ssp. niger</i>	Vogels	Bern II
zwartkop	<i>Sylvia atricapilla ssp. atricapilla</i>	Vogels	Bern II
zwartkopmeeuw	<i>Larus melanocephalus</i>	Vogels	Bern II

Beschermingsregime andere soorten

Naam	Wetenschappelijke naam	Soortgroep
blaasvaren	<i>Cystopteris fragilis</i>	Sporenplanten-varens
groensteel	<i>Asplenium viride</i>	Sporenplanten-varens
schubvaren	<i>Ceterach officinarum</i>	Sporenplanten-varens
akkerboterbloem	<i>Ranunculus arvensis</i>	Zaadplanten
akkerdoornzaad	<i>Torilis arvensis</i>	Zaadplanten
akkerogentroost	<i>Odontites vernus subsp. vernus</i>	Zaadplanten
beklierde ogentroost	<i>Euphrasia rostkoviana</i>	Zaadplanten
berggamander	<i>Teucrium montanum</i>	Zaadplanten
bergnachtorchis	<i>Platanthera montana</i>	Zaadplanten
blauw guichelheil	<i>Anagallis arvensis subsp. foemina</i>	Zaadplanten
bokkenorchis	<i>Himantoglossum hircinum</i>	Zaadplanten
bosboterbloem	<i>Ranunculus polyanthemus subsp. nemorosus</i>	Zaadplanten
bosdravik	<i>Bromopsis ramosa subsp. benekenii</i>	Zaadplanten
brave hendrik	<i>Chenopodium bonus-henricus</i>	Zaadplanten
brede wolfsmelk	<i>Euphorbia platyphyllos</i>	Zaadplanten
breed wollegras	<i>Eriophorum latifolium</i>	Zaadplanten
bruinrode wespenorchis	<i>Epipactis atrorubens</i>	Zaadplanten
dennenorchis	<i>Goodyera repens</i>	Zaadplanten
dreps	<i>Bromus secalinus</i>	Zaadplanten
echte gamander	<i>Teucrium chamaedrys subsp. germanicum</i>	Zaadplanten
franjegentiaan	<i>Gentianella ciliata</i>	Zaadplanten
geelgroene wespenorchis	<i>Epipactis muelleri</i>	Zaadplanten
geplooide vrouwenmantel	<i>Alchemilla subcrenata</i>	Zaadplanten
getande veldsla	<i>Valerianella dentata</i>	Zaadplanten
gevekt zonneroosje	<i>Tuberaria guttata</i>	Zaadplanten
glad biggenkruid	<i>Hypochaeris glabra</i>	Zaadplanten
gladde zegge	<i>Carex laevigata</i>	Zaadplanten

groene nachtorchis	<i>Coeloglossum viride</i>	Zaadplanten
groot spiegelklokje	<i>Legousia speculum-veneris</i>	Zaadplanten
grote bosaardbei	<i>Fragaria moschata</i>	Zaadplanten
grote leeuwenklauw	<i>Aphanes arvensis</i>	Zaadplanten
honingorchis	<i>Herminium monorchis</i>	Zaadplanten
kalkboterbloem	<i>Ranunculus polyanthemos subsp. polyanthemoides</i>	Zaadplanten
kalketrip	<i>Centaurea calcitrapa</i>	Zaadplanten
karthuizeranjer	<i>Dianthus carthusianorum</i>	Zaadplanten
karwijselie	<i>Selinum carvifolia</i>	Zaadplanten
kleine ereprijs	<i>Veronica verna</i>	Zaadplanten
kleine schorseneer	<i>Scorzonera humilis</i>	Zaadplanten
kleine wolfsmelk	<i>Euphorbia exigua</i>	Zaadplanten
kluwenklokje	<i>Campanula glomerata</i>	Zaadplanten
knollathyrus	<i>Lathyrus linifolius</i>	Zaadplanten
knolspirea	<i>Filipendula vulgaris</i>	Zaadplanten
korensla	<i>Arnoseris minima</i>	Zaadplanten
kranskarwij	<i>Carum verticillatum</i>	Zaadplanten
kruiptijm	<i>Thymus praecox</i>	Zaadplanten
lange zonnedaauw	<i>Drosera longifolia</i>	Zaadplanten
liggende ereprijs	<i>Veronica prostrata</i>	Zaadplanten
moerasgamander	<i>Teucrium scordium</i>	Zaadplanten
muurbloem	<i>Erysimum cheiri</i>	Zaadplanten
naakte lathyrus	<i>Lathyrus aphaca</i>	Zaadplanten
naaldenkervel	<i>Scandix pecten-veneris</i>	Zaadplanten
pijlscheefkelk	<i>Arabis hirsuta subsp. sagittata</i>	Zaadplanten
roggelelie	<i>Lilium bulbiferum subsp. croceum</i>	Zaadplanten
rood peperboompje	<i>Daphne mezereum</i>	Zaadplanten
rozenkransje	<i>Antennaria dioica</i>	Zaadplanten
ruw parelzaad	<i>Lithospermum arvense</i>	Zaadplanten
scherpkruid	<i>Asperugo procumbens</i>	Zaadplanten
schubzegge	<i>Carex lepidocarpa</i>	Zaadplanten
smalle raai	<i>Galeopsis angustifolia</i>	Zaadplanten
spits havikskruid	<i>Hieracium lactucella</i>	Zaadplanten
steenbraam	<i>Rubus saxatilis</i>	Zaadplanten
stijve wolfsmelk	<i>Euphorbia stricta</i>	Zaadplanten
stofzaad	<i>Monotropa hypopitys</i>	Zaadplanten
tengere distel	<i>Carduus tenuiflorus</i>	Zaadplanten
tengere veldmuur	<i>Minuartia hybrida</i>	Zaadplanten
trogamander	<i>Teucrium botrys</i>	Zaadplanten
veenbloembies	<i>Scheuchzeria palustris</i>	Zaadplanten

vliegenorchis	<i>Ophrys insectifera</i>	Zaadplanten
vroege ereprijs	<i>Veronica praecox</i>	Zaadplanten
wilde averuit	<i>Artemisia campestris</i> <i>subsp. campestris</i>	Zaadplanten
wilde ridderspoor	<i>Consolida regalis</i>	Zaadplanten
wilde weit	<i>Melampyrum arvense</i>	Zaadplanten
wolfskers	<i>Atropa bella-donna</i>	Zaadplanten
zandwolfsmelk	<i>Euphorbia seguieriana</i>	Zaadplanten
zinkviooltje	<i>Viola lutea subsp.</i> <i>calaminaria</i>	Zaadplanten
zweedse kornoelje	<i>Cornus suecica</i>	Zaadplanten
vliegend hert	<i>Lucanus cervus</i>	Insecten-kevers
beekkrombout	<i>Gomphus vulgatissimus</i>	Insecten-libellen
bosbeekjuffer	<i>Calopteryx virgo</i>	Insecten-libellen
donkere waterjuffer	<i>Coenagrion armatum</i>	Insecten-libellen
gevlekte glanslibel	<i>Somatochlora</i> <i>flavomaculata</i>	Insecten-libellen
gewone bronlibel	<i>Cordulegaster boltonii</i>	Insecten-libellen
hoogveenglanslibel	<i>Somatochlora arctica</i>	Insecten-libellen
kempense heidelibel	<i>Sympetrum</i> <i>depressiusculum</i>	Insecten-libellen
speerwaterjuffer	<i>Coenagrion hastulatum</i>	Insecten-libellen
aardbeivlinder	<i>Pyrgus malvae</i>	Insecten- dagvlinders
bosparelmoervlinder	<i>Melitaea athalia</i>	Insecten- dagvlinders
bruin dikkopje	<i>Erynnis tages</i>	Insecten- dagvlinders
bruine eikenpage	<i>Satyrrium ilicis</i>	Insecten- dagvlinders
duinparelmoervlinder	<i>Argynnis niobe</i>	Insecten- dagvlinders
gentiaanblauwtje	<i>Maculineaalcon</i>	Insecten- dagvlinders
grote parelmoervlinder	<i>Argynnis aglaja</i>	Insecten- dagvlinders
grote vos	<i>Nymphalis polychloros</i>	Insecten- dagvlinders
grote weerschijnvlinder	<i>Apatura iris</i>)	Insecten- dagvlinders
iepenpage	<i>Satyrrium w-album</i>	Insecten- dagvlinders
kleine heivlinder	<i>Hipparchia statilinus</i>	Insecten- dagvlinders

kleine ijsvogelvinder	<i>Limenitis camilla</i>	Insecten- dagvlinders
kommavinder	<i>Hesperia comma</i>	Insecten- dagvlinders
sleedoornpage	<i>Thecla betulae</i>	Insecten- dagvlinders
spiegeldikkopje	<i>Heteropterus morpheus</i>	Insecten- dagvlinders
veenbesblauwtje	<i>Plebejus optilete</i>	Insecten- dagvlinders
veenbesparelmoervinder	<i>Boloria aquilonaris</i>	Insecten- dagvlinders
veenhooibeestje	<i>Coenonympha tullia</i>	Insecten- dagvlinders
veldparelmoervinder	<i>Melitaea cinxia</i>	Insecten- dagvlinders
zilveren maan	<i>Boloria selene</i>	Insecten- dagvlinders
europese rivierkreeft	<i>Astacus astacus</i>	Kreeftachtigen
beekdonderpad	<i>Cottus rhenanus</i>	Vissen
beekprik	<i>Lampetra planeri</i>	Vissen
elrits	<i>Phoxinus phoxinus</i>	Vissen
gestippelde alver	<i>Alburnoides bipunctatus</i>	Vissen
grote modderkruiper	<i>Misgurnus fossilis</i>	Vissen
kwabaal	<i>Lota lota</i>	Vissen
alpenwatersalamander	<i>Mesotriton alpestris</i>	Amfibieën
bruine kikker	<i>Rana temporaria</i>	Amfibieën
gewone pad	<i>Bufo bufo</i>	Amfibieën
kleine watersalamander	<i>Lissotriton vulgaris</i>	Amfibieën
meerkikker	<i>Rana ridibunda</i>	Amfibieën
middelste groene kikker/bastaard kikker	<i>Pelophylax kl. esculentus</i>	Amfibieën
vinpootsalamander	<i>Lissotriton helveticus</i>	Amfibieën
vuursalamander	<i>Salamandra salamandra</i>	Amfibieën
adder	<i>Vipera berus ssp. berus</i>	Reptielen
hazelworm	<i>Anguis fragilis</i>	Reptielen
levendbarende hagedis	<i>Zootoca vivipara</i>	Reptielen
ringslang	<i>Natrix natrix</i>	Reptielen
aardmuis	<i>Microtus agrestis</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
boomarter	<i>Martes martes</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
bosmuis	<i>Apodemus sylvaticus</i>	Zoogdieren- landzoogdieren

bunzing	<i>Mustela putorius</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
damhert	<i>Dama dama</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
das	<i>Meles meles</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
dwergmuis	<i>Micromys minutus</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
dwerfspitsmuis	<i>Sorex minutus</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
edelhert	<i>Cervus elaphus</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
eekhoorn	<i>Sciurus vulgaris</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
egel	<i>Erinaceus europeus</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
eikelmuis	<i>Eliomys quercinus</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
gewone bosspitsmuis	<i>Sorex araneus</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
grote bosmuis	<i>Apodemus flavicollis</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
haas	<i>Lepus europeus</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
hermelijn	<i>Mustela erminea</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
huisspitsmuis	<i>Crocidura russula</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
konijn	<i>Oryctolagus cuniculus</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
molmuis	<i>Arvicola scherman</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
ondergrondse woelmuis	<i>Pitymys subterraneus</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
ree	<i>Capreolus capreolus</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
rosse woelmuis	<i>Clethrionomys glareolus</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
steenmarter	<i>Martes foina</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
tweekleurige bosspitsmuis	<i>Sorex coronatus</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
veldmuis	<i>Microtus arvalis</i>	Zoogdieren- landzoogdieren

veldspitsmuis	<i>Crocidura leucodon</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
vos	<i>Vulpes vulpes</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
waterspitsmuis	<i>Neomys fodiens</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
wezel	<i>Mustela nivalis</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
wild zwijn	<i>Sus scrofa</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
woelrat	<i>Arvicola terrestris</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
gewone zeehond	<i>Phoca vitulina</i>	Zoogdieren- zeezoogdieren
grijze zeehond	<i>Halichoerus grypus</i>	Zoogdieren- zeezoogdieren

Vrijgestelde soorten provincie Noord-Holland

Nederlandse Naam	Wetenschappelijke Naam
Zoogdieren	
Aardmuis	<i>Microtus agrestis</i>
Bosmuis	<i>Apodemus sylvaticus</i>
Dwergmuis	<i>Micromys minutus</i>
Dwergspitsmuis	<i>Sorex minutus</i>
Egel	<i>Erinaceus europaeus</i>
Gewone bosspitsmuis	<i>Sorex araneus</i>
Haas	<i>Lepus europeus</i>
Huisspitsmuis	<i>Crocidura russula</i>
Konijn	<i>Oryctolagus cuniculus</i>
Ondergrondse woelmuis	<i>Pitymys subterraneus</i>
Ree	<i>Capreolus capreolus</i>
Rosse woelmuis	<i>Clethrionomys glareolus</i>
Tweekleurige bosspitsmuis	<i>Sorex coronatus</i>
Veldmuis	<i>Microtus arvalis</i>
Vos	<i>Vulpes vulpes</i>
Woelrat	<i>Arvicola terrestris</i>
Amfibieën en reptielen	
Bruine kikker	<i>Rana temporaria</i>
Gewone pad	<i>Bufo bufo</i>
Kleine watersalamander	<i>Triturus vulgaris</i>
Meerkikker	<i>Pelophylax ridibundus</i> (<i>Rana ridibunda</i>)
Middelste groene kikker / Bastaardkikker	<i>Pelophylax klepton esculentus</i> (<i>Rana esculenta</i>)

Staring Advies
Jonker Emilweg 11
6997 CB Hoog-Keppel
T 0314 641 910
info@staringadvies.nl
